ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಹಾದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಹಾದೇವರ ಎದುರು ನೆಲದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಡಿಗೆಯಂತೆ ಬಿದ್ದು ಶಿವನ ಪಾದ ಪೀಠಕ್ಕೆ ನೆತ್ತಿ ಚಾಚಿ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ''ಸ್ವಾಮೀ, ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಅಪರಾಧವಾಗಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸು.'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯಮಾತು

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಮಾನವನು ಒಂದು ಮ್ಯುವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆಚಾರ ಶುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಎಲ್ಲ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳು ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ದುರಾಚಾರಿ ಮಾನವನು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದ ಪುಣ್ಯಫಲ. ಧರ್ಮವು ಫಲಿಸುವದು ಶುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಸದಾಚಾರದಿಂದಲೇ. ಆಚಾರದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಅನಾಚಾರದಿಂದಲೇ ನರಕ.

''ಆಚಾರತ್ ಫಲತೇ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಾಚಾರಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಮಶ್ನುತೇ ।
ಆಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಚಾಯುರಾಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಮ್ ॥

ಯಜ್ಞದಾನತಪಾಂಸೀಹ ಪುರುಷಸ್ಯ ನ ಭೂತಯೇ ।
ಭವಂತಿ ಯಃ ಸದಾಚಾರಂ ಸಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥

ಯಾವದೇ ಧರ್ಮವು ಫಲಪ್ರದವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸದಾಚಾರಶುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಆಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ಮಾನವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಸದ್ಗತಿ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಆಚಾರಗಳ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸವದರಿಂದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ಮಾನವರ ಅನಿಷ್ಟಗಳು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಶುಭಗಳು ದೂರಾಗುತ್ತವೆ. ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಅನಾಚಾರ, ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವ ಎಷ್ಟು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದರೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಎಂಥ ದಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಚಾರಹೀನನಾದ ಮಾನವನು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ಪೂಜೆ, ಜಪ, ತಪಸ್ಸು ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಮಾನವನು ಸದಾಚಾರದ ನಿಯಮವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಸದಾಚಾರ ನಿಯಮಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಈ ಮೂರು ಸಾಧನಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪುರುಷಾರ್ಥ ವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ಸದಾಚಾರ ವ್ರತದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಸದಾಚಾರದ ಸೂತ್ರಗಳು

ಬ್ರಾಹ್ಮೇ ಮೂಹೂರ್ತೇ ಚೋದ್ಬುದ್ಧ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಚಾಪಿ ಚಿಂತಯೇತ್ ।
ಸಮುತ್ಥಾಯ ತ್ವಥಾಚಮ್ಯ ದಂತಧಾವನ ಪೂರ್ವಕಮ್ ॥

ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀತ ಬುಧಃ ಶಾಂತಾಂತಃ ಪ್ರಯತಃ ಶುಚಿಃ ।
ಪೂರ್ವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಸನಕ್ಷತ್ರಾಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಸದಿವಾಕರಾಮ್ ॥

ವರ್ಜಯೇದನೃತಂ ಚಾಸತ್ - ಪ್ರಲಾಪಂ ಪರುಷಂ ತಥಾ ।
ಅಸತ್ಸೇವಾಮಸದ್ವಾದಮಸಚ್ಛಾ ಸ್ತ್ರಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮೂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಇರುವ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೇ ಏಳಬೇಕು. ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯೂ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ನೀಡುವವನೂ ಆದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಂದ ತಾನು ಯಾವ ಯಾವ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ತನ್ನ ಅರ್ಥ (ದ್ರವ್ಯ)ವನ್ನು ಧರ್ಮಸಾಧನವಾಗಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವದನ್ನು ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಹಿರ್ದೆಶೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಹಲ್ಲುಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಮನದಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳಿರುವಾಗಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಜೆಯ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಬಿಡಕೂಡದು. ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಮಾತಾಡಬಾರದು. ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಾರದು. ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಯಬಾರದು. ಅಧಮರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗೈಯಬಾರದು. ನಾಸ್ತಿಕರ ವಾದವನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು, ಹೇಳಬಾರದು. ದುಃಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಓದಬಾರದು, ಮನ್ನಿಸಬಾರದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಲ್ಲವರು ಆಸನವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಎಳೆಯಬಾರದು. ಬೆಂಕಿ ನೀರು ಎರಡನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ಕೂಡಿ ಒಯ್ಯಬಾರದು.

ಪಾದೌ ಪ್ರಸಾರಯೇನ್ನೈವ ಗುರುದೇವಾಗ್ನಿಸಮ್ಮುಖೇ ।
ಚತುಷ್ಪಥಂ ಚೈತ್ಯತರುಂ ದೇವಾಗಾರಂ ತಥಾ ಯತಿಮ್ ॥

ವಿದ್ಯಾಧಿಕಂ ಗುರುಂ ವೃದ್ಧಂ ಕುರ್ಯಾದೇತಾನ್ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾನ್ ॥

ಗುರುಗಳು, ದೇವರು ಹಾಗೂ ಬೆಂಕಿ ಇವುಗಳು ಎದುರು ಕಾಲನ್ನು ಚಾಚಬಾರದು. ನಾಲ್ಕುದಾರಿಗಳು ಕೂಡುವ ಅಥವಾ ಒಡೆಯುವ ಬೀದಿಕೂಟ, ಚೈತ್ಯ, ವೃಕ್ಷ, ದೇವಾಲಯ, ಸನ್ಯಾಸಿ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ಗುರುಹಿರಿಯ-ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ವಿಶಿಷ್ಟಧರ್ಮ

ಆಹಾರ ನೀಹಾರ ವಿಹಾರ ಯೋಗಾಃ
ಸುಸಂವೃತಾ ದೃಗ್ ವಿಷಯಾ ನ ಕಾರ್ಯಾಃ
ವಾಗ್ಬುದ್ಧಿವೀರ್ಯಾಣಿ ತಪಸ್ತಥೈವ
ದಾನಯುಷೀ ಗುಪ್ತ ತಮೇ ಚ ಕಾರ್ಯೇ ॥

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಹಾರ, ಉಪಹಾರ, ಮೈಥುನಾದಿ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೆದುರು ಹೇಳಬಾರದು. ಮತ್ತು ಜನರೆದುರು ಧರ್ಮಬಲ್ಲವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಇವಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ವಾಣಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಪರಾಕ್ರಮ, ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಆಯುಷ್ಯ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಜನರೆದುರು ಬಯಲು ಮಾಡದೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಇರಿಸಬೇಕು.

ಉಭೇ ಮೂತ್ರ ಪುರಿಷೇ ತು ದಿವಾ ಕುರ್ಯಾದುದಙ್ ಮುಖಃ ।
ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖೋ ರಾತ್ರೌ ಹ್ಯೇವಮಾಯುರ್ನ ಮೇಹತಃ ॥

ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತ್ಯಗ್ನಿಂ ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತಿಗಾಂ ವ್ರತಿನಂ ಪ್ರತಿ
ಪ್ರತಿಸೋಮೋದಕಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಪ್ರಜ್ಞಾ ನಶ್ಯತಿ ಮೇಹತಃ

ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ಹಸು, ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಚಂದ್ರ, ನೀರು ಇವುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಭೋಜನ, ಶಯನ, ಸ್ನಾನ, ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವದು ಇವೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಎರಡು ಕೈ ಎರಡು ಕಾಲು ಮತ್ತು ಮುಖ ಇವು ಐದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ನದಿ, ಸ್ಮಶಾನ, ಬೂದಿ, ಗೊಬ್ಬರ, ಬಿತ್ತದ ಹೊಲ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಬಾವಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿದ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಶೌಚಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದುರ್ಗಂಧವು ಪೂರ್ಣ ತೊಳೆದು ಹೋಗುವವರೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿ ನೀರಿನಿಂದ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಮೃತ್ತಿಕಾ ಶೌಚ' ಎನ್ನುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ನೀರೊಳಗಿನ ಮಣ್ಣು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಣ್ಣು, ಹುತ್ತಿನ ಮಣ್ಣು ಇವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ

ಇವಲ್ಲದೇ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಎಂದೂ ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ತಲೆಯನ್ನು ತಿಕ್ಕುವದು ತುರಿಸುವದು. ತೂಗಾಡಿಸುವದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಾರಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಈರ್ಷೆ, ಅಸೂಯೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯಬಾರದು. ಮನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಶಿವನಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡೇ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗ ದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಜಿಪುಣನಾಗಬಾರದು, ಕೃತಘ್ನನಾಗಬಾರದು.

ಪರದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಎಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು. ಕೈ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಚಲತೆ ಇರಬಾರದು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಪಲ್ಯವು ತೋರುವಂತೆ ಹಾವಭಾವವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಸರಳವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ವಾಣಿಯಿಂದಾಗಲೀ, ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಚಪಲತೆ ತೋರಬಾರದು. ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಬಾರದು. ವ್ಯರ್ಥ ವಿವಾದ, ಅಕಾರಣ ದ್ವೇಷ ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ ಈ

ಮೂರು ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಿವಾರ್ಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ದಂಡೋಪಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು. ಮುರುಕು ಆಸನ, ಮುರಿದ ಪಲ್ಲಂಗು, ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆ, ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು.

ಶಂಕರ ಮತ್ತು ನಂದಿ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗಬಾರದು. ಒಂದೇ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೇ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ನೀಡಬಾರದು. ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಂದು ವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಸದಾಸರ್ವದಾ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು. ಹೊಲದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು, ಬೀಸುವದು, ಕಸಗೂಡಿಸುವುದು, ನೀರು ಸಿಂಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವುದು. ಆಟ, ನಿದ್ದೆ, ಊಟ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ, ಎಚ್ಚರದ ಅವಸ್ಥೆ, ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭ, ಕಾರ್ಯದ ಮುಕ್ತಾಯ, ಬಾಯಿಂದ ಪ್ರಿಯವಚನ, ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು, ಮೂಸಿ ನೋಡುವುದು, ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದು, ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋಗುವದು, ಕೇಳುವುದು, ಹೇಳಲು ಬಯಸುವುದು, ಮೈಥುನ, ಶೌಚ ಕರ್ಮ - ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತಪ್ಪದೇ ಯಾವನು ಶಂಕರನ ನಾಮಸ್ಮರಣವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ಶಿವಭಕ್ತ. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ನಾಮಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿವಭಕ್ತರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ಶಿವಭಕ್ತನು ಕೊನೆಗೆ ಆಗಿ ಕಡೆಗೆ ಶಿವನನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು?

ಧೀಮಂತಪುರುಷರು ಹಾಗೂ ವಿವೇಕಿಪುರುಷರು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆ ಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿಬಂದಾಗ 'ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಎಂದು' ಕಿರಿಯರಿದ್ದರೆ, ತಂಗಿ, ಮಗಳೇ ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

''ಸ್ವಸ್ರಾ, ದುಹಿತ್ರಾ, ಮಾತ್ರಾ, ವಾ ನೈಕಾಂತಾಸನಮಾಚರೇತ್ ।
ದುರ್ಜಯೋ ಹೀಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮೋ ಮುಹ್ಯತೇ ಪಂಡಿತೋಽಪಿ ಸನ್॥

ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಮಗಳು ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧಿಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗರಿಸುವದುಂಟು.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವಿಧಿ - ನಿಷೇಧಗಳು

ಗುರುಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ತಲೆ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಸಂಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮೈಥುನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಮಾನವರಿಗೂ, ಋಷಿಗಳಿಗೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶ್ಯದೇವ, ಹಸ್ತೋದಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿ ಶೇಷವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಾನು ತಿನ್ನಬೇಕು. ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ

ಮುಖಮಾಡಿ ಮೌನದಿಂದಲೇ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಡುಗೆಯ ಸಿಹಿ, ಕಹಿ ಬಗೆಗೆ ರುಚಿ, ರಸದ ಬಗೆಗೆ ಭೋಜನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಾರದು. ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದೆ, ಬರಿಮೈಯಿಂದ ಸ್ನಾನ, ಶಯನ, ಪದಚಲನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಗುರುಹಿರಿಯರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳಬಾರದು. ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರೆ, ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಶಾಂತರಾಗಲು ಹೇಳಬೇಕು. ಗುರುನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಕೇಳಲೂಬಾರದು. ನೂರು ಕಾರ್ಯಬಿಟ್ಟು ಧಾರ್ಮಿಕ ಉಪದೇಶ ಅಥವಾ ಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳ ಪೂಜೆಮಾಡಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಯೇ ನಂತರ ತಾನು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಜೆ, ಮುಂಜಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಶಯನಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಂಜೆ ಮುಂಜಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಸುರಾಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವುದು, ಮೂಗು ಹಿಂಡುವುದು ಪಾಪಕರ. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊದೆಯಬಾರದು. ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಿರುವು ಮುರುವಾಗಿ ಧರಿಸಬಾರದು. ಅಂಚು ಸೆರಗು ಇಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದ, ಹೊಲಿದ, ಹೊಲಸಾದ, ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಹೊದೆಯಬಾರದು, ಉಡಲೂಬಾರದು. ಪೂಜೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ಇವು ಐದು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬೇಕು. ಮೂರು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡು ಸಲ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ನೀರಿನಿಂದ ಬಾಯಿ, ಕಣ್ಣು, ತಲೆ, ಕಿವಿಮೂಗುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಡಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಾಗ ಸೀನು ಬಂದರೆ, ಉಗುಳು ಬಂದರೆ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅಗಳು ಬಂದರೆ, ಮತ್ತೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪದಾರ್ಥವು ಬಂದರೆ, ಪತಿತರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ, ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಪೂಜಾ ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ವಿದ್ವಾನನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಜ್ಞಯಾಗ ದೇವತಾರ್ಚನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತನಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದ ಜನರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗಲೂ ನೀನು ತಾನು ಎಂದು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ, ಉಪವಾಸ ವ್ರತ, ಸತ್ಪಾತ್ರ ದಾನ, ಹೋಮ ಜಪ, ಯಜ್ಞ, ದೇವತಾಪೂಜೆ, ಶಿವೋಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಅಥ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆರವರಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾನು ಸದಾಚಾರ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣದಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ನಾರದ:- ಮಹಾಕಾಲನು ಹೀಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ನೀಡುವಾಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಮಹಾಕಾಲನು ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಕುರುನಂದನ! ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗವು ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಈವರೆಗೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ. ಮಹಾಕಾಲ ಈ ಕೂಪ ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳು

ಕೂಡ ಪರಮಪವಿತ್ರ, ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಿದಾಯಕ. ಈ ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಏಳು ಲಿಂಗಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಪ್ತ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ, ಉಪಾಸನೆ, ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದವರು ಮಹಾಕಾಲನಂತೆ ಶಿವಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಓದಿದವರು ಧನ್ಯ. ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಮಹಾಪುಣ್ಯ.

ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆ

ನಾರದ:- ಸುಭದ್ರಾವಲ್ಲಭಾ, ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ತಡಿ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಪುಣ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು - ''ತೀರ್ಥವು ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥ ಹೇಗಾಗುವದು? ಸೂರ್ಯನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಚಂದ ಅಗಸ! ಚಂದ್ರನಿರದಿದ್ದರೆ ಏನು ಅಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷ! ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಬಳಗಕ್ಕಾದರೂ ಏನು ಶೋಭೆ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ! ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಭೂಷಣಗಳಿಗೆ ಭೂಷಣ, ಮಂಗಳಗಳಿಗೆ ಮಂಗಲ, ಮಂಡನಗಳಿಗೆ ಮಂಡನ. ಯಾವ ತೀರ್ಥ ಯಾವ ಮನೆ ಯಾವ ಹೃದಯ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ದುಷ್ಟ, ಕೆಟ್ಟ ಆದುದರಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ವರನೀಡುವ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹದ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಕಲಾಸಹಿತವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು.'' ಈ ವಿಚಾರ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಸುಳಿವುದು ಒಂದೇ ತಡ. ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ತಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಜ್ಞಾನಯೋಗದಿಂದ ಆ ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದೆ. ನೂರು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು ನನ್ನ ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉದ್ದೇದಿಂದ ಕೈಕೊಂಡ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ.

ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಧೀನ. ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ. ಮನಸ್ಸು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ರೂಪ. ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ವಾಸನಾಮಯ ರೂಪ. ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಮಂತ್ರ. ನಿರಂತರ ಈ ವಾಸುದೇವನ ಮಂತ್ರ ಜಪವೇ ನನ್ನ ಘೋರ ತಪ. ಈ ನನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣಾತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು. ಕರುಳು ಎಳೆಯಿತು. ಕರುಣೆ ಉಕ್ಕಿತು. ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಆ ಭಗವಂತ ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ, ಕರುವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಬರುವ ಹಸುವಿನಂತೆ. ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಹರಿ, ಗರುಡಾರೂಢ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮೈತುಂಬ ಮುಳ್ಳು. ಕಣ್ಣ ತುಂಬ ನೀರು. ಹೃದಯ ತುಂಬ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಪೂರ . ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ನನ್ನ ನಡುನೆತ್ತಿ ಅವನ ಅಂಗಾಲನ್ನು ಒತ್ತಿತು. ಅವನು ಕಾಲಡಿಯ ಹುಡಿಯನ್ನು ಮುಡಿದುಕೊಂಡೆ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ. ಎದ್ದು ನಿಂತೆ, ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದೆ. ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಹೋದ ಶಬ್ದದ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಕೂಡಿಸಿದೆ. ಹೃದಯದ ಭಾವಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿದೆ. ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನುಡಿದೆ.

''ಮಹಾಪ್ರಭು! ಬಹು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ ಎಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲದ ನಾಶವಿಲ್ಲದ ನರನಾರಾಯಣ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಆ ನಿನ್ನ ಅಪರೂಪವಾದ

ರೂಪವು ಇಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಅಚೊತ್ತಿದೆ ನನ್ನ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಮನೋಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಆ ನಿನ್ನ ನರನಾರಾಯಣ ರೂಪವು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಆ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಅನುದಿನವೂ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ನನಗ ಅನುಗಾಲವೂ ಅದರ ದರ್ಶನದ ತವಕ. ಆದುದರಿಂದ ಭಗವಾನಗ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಾಗಿರುವೆಯಷ್ಟೆ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ನಿನ್ನ ನರನಾರಾಯಣ ರೂಪವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ. ಆ ನಿನ್ನ ಒಂದು ಅಂಶವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವೂ ನೆಲೆಸಲಿ. ದಯಮಾಡಿ ಮನ್ನಿಸು ಈ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು. ಇದೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಇದೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.''

ನನ್ನ ಅನುನಯದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದ ಭಗವಂತ - ''ಬ್ರಹ್ಮ ಪುತ್ರನಾದ ನಾರದ ! ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ,. ತೃಪ್ತವಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸು. ತುಷ್ಟವಾಗಲಿ ಹೃದಯ. ಭಕ್ತರ ಮಾತಿಗೆ ಎದುರು ಉಂಟೆ? ನಿನ್ನ, ಮನೋಭೀಷ್ಟದಂತೆ, ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿತ್ಯ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗುವೆ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ಗರುಡವಾಹನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲೇ ಒಂದು ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಇಟ್ಟು ನಾರದನಿಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದ ವರಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವು ಎಲ್ಲ ಜನರ ಮೇಲೆಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಲಿ ಎಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು ನಾರದ ಮುನಿ. ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಒಂದು ಕಲಾರೂಪದಿಂದ ಬಹು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ನೆಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಾವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹರಿಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಹರಿದಿನಗಳ ಆಚರಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೧

ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ನದಿ ಅಥವಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಇದ್ದು ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಎದುರು ಹಾಡು ಹಾಡಬೇಕು. ನೃತ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಬೇಕು. ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಳಬೇಕು, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ದಂಭಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಆ ಮಹಾದಿನದಂದು ದಾನ ನೀಡಬೇಕು. ದಿನತ್ರಯದ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ದೋಷಗಳು ಕೂಡ ನಷ್ಟವಾಗುವವು. ಎಲ್ಲ ವಿಧ ಪಾಪರಾಶಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ. ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಐತರೇಯ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆರಾಧನಗೈದು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ.

ಅರ್ಜುನ:- ''ಮಹಾಮುನಿಯೇ! ಯಾರು ಈ ಐತರೇಯ! ಯಾರ ಮಗ! ಅವನ ವಾಸ ಎಲ್ಲಿ? ಅವನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಆರಾಧಿಸಿದ? ಎಂತು ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ?''

ನಾರದ:- ಕುಂತೀಕುಮಾರ! ನಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಮಾಂಡೂಕಿ ಎಂದು ಅವನ ಹೆಸರು ಅವನು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ. ವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತ. ವೇದಾಂತದ ಪಾರದರ್ಶಿ. ಇತರಾ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು. ಸತೀಮಣಿಯರ ಸದ್ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೇಳವಿಸಿದ್ದವು ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಆ ಪ್ರಮದಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ. ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದದ್ದೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು ಅವನ ಐತರೇಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ.

ಈ ಐತರೇಯನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಲೌಲ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಾಪಲ್ಯವಂತೂ ದೂರದ ಮಾತು. ಎಳಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದ ಹಿರಿಮೆ. ಧ್ರುವರಾಜನಂತೆ ಚಿಕ್ಕತನದಿಂದ ''ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ'' ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದ ಜಪ, ಈ ಮಂತ್ರ ದೀಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಈ ಜನ್ಮದ್ದಲ್ಲ. ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಅವನು ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಮಾತಿಲ್ಲ. ಓದು ಬರಹ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇವನೊಬ್ಬ ಕೆಪ್ಪ, ಹುಚ್ಚ ಎಂದು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸದೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಮಗನನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಲು ತಂದೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯ ಒಂದೆರಡಲ್ಲ. ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಲೌಕಿಕ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಗನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುದುರಿಸಬೇಕೆಂದು ತ್ರಿಸಿದ. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಪರಿಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ನಿರರ್ಥಕ. ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಿವುಡ ಮಗನಿಗೆ. ತಂದೆಗೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು ತನ್ನ ಮಗ ಕಿವುಡ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜಡ, ಎಬಡ, ಮೂರ್ಖ ಮತ್ತು ಮದಡ ಎಂದು.

ಇಂಥ ಮೂರ್ಖ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಡದಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ಬೇಸರ ಆ ಮಾಂಡೂಕಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ. ಹುಚ್ಚ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತ ಆ ಇತರಾದೇವಿಯನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದಲೇ ಕಂಡ ಆ ಮೊಂಡು ಸ್ವಭಾವದ ಮಾಂಡೂಕಿ ಮುನಿ. ಐತರೇಯನಿಂದ ಇತರಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡ ಮಾಂಡೂಕಿಯು ಪಿಂಗಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು, ಈ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಮಾಂಡೂಕಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೇ ಮಾನವನ ರೂಪ ತಳೆದಂತೆ! ಆ ನಾಲ್ಕೂ ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಾಧಾರಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯ. ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವ. ಆದರೆ ಮೊದಲಿನ ಮಡದಿ ಇತರಾ ದೇವಿಯ ಮಗನಾದ ಐತರೇಯ ಮಾತ್ರ ಕೆಪ್ಪ, ಬೆಪ್ಪ, ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿ, ಅವನ ಮಲತಮ್ಮಂದಿರು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರು ಸರ್ವವಿದ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣರು. ಇತರಾಽಸಾಧಾರಣರಾದರು. ಆದರೆ ಐತರೇಯ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಿಕಾರ. ಹೇವವಿಲ್ಲ. ಅಸೂಯೆಯ ಭಾವವೂ ಇಲ್ಲ ಅವನ ಮನದಲ್ಲಿ, ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಬುದ್ಧಿ, ನಿಷ್ಕಪಟ ವೃತ್ತಿ ಆ ಐತರೇಯನದು. ಮಹಾ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ ಆ ಇತರಾಕುಮಾರ.

ಅವನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಾನ ಪಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನ, ತಿಂಡಿತಿನಿಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಡ್ಡೆ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಸರ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಕೆಲಸವೆಂದರೆ, ಈ ವಾಸುದೇವ ಮಂದಿರ ಪ್ರಯಾಣ. ಒಂದು ದಿನವೂ ಬಿಡದೇ ಆ ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಐತರೇಯ. ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿ ಮುಗಿಸಿ ಆ ಮಹಾಕಾಲ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಾಸುದೇವನ ಮೂರ್ತಿಯೆದುರು ಕುಳಿತು ''ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ'' ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಅಕ್ಷರದ ವಾಸುದೇವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿ ಬೈದು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಅವನ ಈ ಮಂತ್ರ ಜಪ. ಆಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಾಯಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಉಣ್ಣುವದು. ಜನ ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳುವದು. ನಿಂದೆ ನಿರ್ಭತ್ಸನೆಗಳನ್ನು ತಾಳುವದು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಬಾಳುವದು. ಇದೇ ಅವನ ದಿನಚರ್ಯೆ. ಗೂಢವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ.

ಆದರೆ ತಾಯಿ ಇತರಾ ದೇವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಗನ ಈ ಮೌಢ್ಯ ಜಾಡ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸಿಡಿದಷ್ಟು ದುಃಖ. ತನ್ನ ಮಲ ಮಕ್ಕಳು ಪಂಡಿತ ಶಿರೋಮಣಿಗಳು. ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗ ಮೂರ್ಖಶಿಖಾಮಣಿ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತನ್ನ ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ. ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತಿರಸ್ಕಾರ.ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸ, ಗೌರವ, ಮರ್ಯಾದೆ. ಅಂಥ ಮಕ್ಕಲನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಗೂ ಜನರಿಂದ ಆದರ, ಉಪಚಾರ, ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಹಾಸ, ಅಪಮಾನ, ಇಂಥ ಹುಚ್ಚ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತನಗೂ ಜನರಿಂದ ಉಪಹಾಸ, ಅಪಮಾನ. ಈ ಎಲ್ಲ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದು ಹೋಯಿತು.

ತಾಯ್ಗರುಳಿನ ತಾಪಕೋಪ

ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗದೇ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ವಡವಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಅಡಗಿ ಅವಳ ಬಾಳೆಲ್ಲವೂ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದ ಬೆಂಕಿಗಿಟ್ಟಾಂತಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ದುಃಖಿತಪ್ತಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವಳು ತನ್ನ ಆ ದುಃಖದ ಕೋಡಿಯನ್ನು ಹರಿಬಿಟ್ಟಳು. ''ಮೂರ್ಖ ಮಗನೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದುಃಖದ ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ನನ್ನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ. ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ. ಕೈ ಹಿಡಿದ ಗಂಡನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನವು ಬರೀ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅನರ್ಥ. ಹುಚ್ಚು ಹುಳುಕ ಮಕ್ಕಳು ಇರುವದಕ್ಕಿಂತ ಬಂಜೆಯೇ ವಾಸಿ. ನನ್ನ ಕರುಳಿನ ಕಂದನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಜನರು ಹುಚ್ಚಮೂಕ ಎಂದು ಕರೆದು ಉಪಹಾಸ ಗೈಯುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ. ನಿನಗಾಗುವ ಅಪಮಾನವನ್ನು ತಾಳಲಾರೆ. ಮಗನ ಈ ಅವಮಾನವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾವಯುವುದೇ ಲೇಸಲ್ಲವೇ? ಇಂಥ ದುಃಖಮಯವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮರಣಹೊಂದುವುದು ಸಾವಿರಪಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ಬದುಕಿ ಮಾಡುವದಾದರೂ ಏನು? ಮಗು, ನಾನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ನೆನೆಯಬೇಡ. ಮಹಾಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾಗು. ಬಾಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಮೌನದಿಂದಲೇ ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡು. ಅವನ ಮೂಕ ಭಕ್ತನಾಗು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಉಪಾಸನೆಗೈದು ಶಾಶ್ವತ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದು.

ಅಜ್ಞನಲ್ಲ, ಸರ್ವಜ್ಞ

ನಾರದ:- ತಾಯಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಐತರೇಯನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ನಗೆ. ಅವನು ಗಹ ಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ, ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕ. ಧರ್ಮದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಅರಿತ ಮೇಧಾವಿ ಆ ಐತರೇಯ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ. ನಿಮೀಲಿತ ನಯನದಿಂದ ಕೆಲನಿಮಿಷ ಧ್ಯಾನೈಕತಾನಲೀನ ಮಾನಸನಾಗಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ ಭಗವಂತನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗೈಯುತ್ತ ಅನಂತರ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತಾಯಿಯ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದ. ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ.

ಮೂಢ ಮಗನ ಮುಖದಿಂದ ಗೂಢವೇದಾಂತ ನಿರೂಪಣೆ

ಐತರೇಯ:- ಅಮ್ಮಾ! ನೀನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಎಂಥ ಮಾಯಾ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವೆ? ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಬಗೆದಿರುವೆ. ಶೋಕಿಸಬಾರದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೆ ಶೋಚನೀಯವಾದುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ಲೇಶವೂ ಶೋಕವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತೆ ಏಕೆ? ಇದು ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳ ಕೆಲಸ. ನೀನೋ ನನ್ನ ತಾಯಿ, ಮಹಾವಿದುಷಿ, ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವಳು. ನಿನಗೆ ಇದು ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರ ತತ್ವವು ಬೇರೆಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವ ಅಜ್ಞಾನ ಮೋಹಿತ. ನಿಸ್ಸಾರವಾದದ್ದನ್ನೇ ಸಾರ ಎಂದು ಬಗೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹ ಸಾರಭೂತವಾದದ್ದು ಎಂದು ನೀನು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಷ್ಟೇ! ಇದು ಎಷ್ಟು ಅಸಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳು. ಈ ಮಾನವದೇಹ ಮೂಳೆಗಳ ಒಂದು ಗೂಡು. ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ರೂಪ ಮಣ್ಣನ್ನು ಇಟ್ಟು ನಾಡೀ ಜಾಲ ಎಂಬ

ಹಗ್ಗದಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ಕುಂಡ. ಕೂದಲು ಹಾಗೂ ರೋಮಗಳೆಂಬ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ತೊಗಲಿನಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖವೇ ಈ ಮೂಳೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು. ಎರಡು ಕಣ್ಣು, ಎರಡು ಕಿವಿ, ಎಡು ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆ ಇವೇ ಈ ಮನೆಯ ಆರು ಕಿಟಕಿಗಳು. ಎರಡು ತುಟಿಗಳು ಈ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಮುಚ್ಚುವ ಫಲಕಗಳು. ನಾಲಿಗೆಯೇ ಅಗಳಿ. ಈ ದೇಹರೂಪವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ಎಂಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ನೆಲೆಯೂರಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಅವನ ಮಡದಿ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಅಹಂಕಾರ, ಲೋಭ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅವನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಅಸೂಯೆ, ದುರಾಶೆ, ತೃಷ್ಣೆ ಮುಂತಾದವು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಪರ್ವತದಿಂದ ಝರಿಗಳು ಹರಿಯುವಂತೆ ಈ ಶರೀರದಿಂದ, ಕಫ, ಮೂತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ವಿಷ್ಠಾ, ಮೂತ್ರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ತೊಗಲಿನ ಪಾತ್ರೆಯಂತಿರುವ ಈ ದೇಹವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳ ಒಂದು ಭಂಡಾರವೇ ಇದ್ದಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದರೆ, ಮಣ್ಣು ನೀರ ಹಚ್ಚಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಅಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಒಳಗೆ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಏಕೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ? ಸುಗಂಧವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಪುನಗ, ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರ, ಗಂಧ ಕೇಶರಾದಿ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ತಿಕ್ಕಿರೂ ಈ ದೇಹದ ದುರ್ಗಂಧ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಯಿಯ ಬಾಲವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸರಳ ಮಾಡುವದು ಶಕ್ಯವೆ? ತನ್ನ ದೇಹದ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗದೇ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಬೇರೆ ಯಾರ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಉಪದೇಶದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು? ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಬರೀ ಮೇಲಿನ ದೇಹವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗಂಧ ಲೇಪಗಳಿಂದ ಪರಿಮಳಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಿಕ ಭಾವ ಶುದ್ಧಿಯಾಗುವವರೆಗೆಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾಗಿದೆ. ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಪುತ್ರರ ಆಲಿಂಗನ ರೂಪ ಕರ್ಮವು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವೆರಡೂ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರವಿದೆ. ತಾಯಿಯ ಸ್ತನವನ್ನು ಮಗು ನೆನೆಯುವ ಭಾವವೇ ಬೇರೆ, ಪತಿ ನೆನೆಯುವ ಭಾವವೇ ಬೇರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಮ ಚಿತ್ತವನ್ನೇ ಮೊದಲು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಬಾಹ್ಯಶುದ್ಧಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಭಾವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾರ ಅಂತಃಕರಣವು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಸ್ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಮನುಷ್ಯ ಅವಿದ್ಯೆ ಎಂಬ ರಾಗಮಯವಾದ ಮಲಮೂತ್ರ ಲೇಪದ ದುರ್ಗಂಧವು ತೊಳೆದು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ನಿರ್ಮಲ ಜಲದಿಂದ, ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಿಕ್ಕಿ ಭಾವಶೋಧನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪಾಂಚಭೌತಿಕವಾದ ಈ ಮಾನವ ದೇಹವು ಸ್ವಭಾವತಃ ಅಶುದ್ಧ. ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಶೋಧನ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಜಠರದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ದುಃಖ

ಅಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನು ಜನನ ಮರಣ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮುಳುಗಿ ಏಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖ ಅತ್ಯಂತ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವು ಉರಿಯುವ ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಅನ್ನದಂತೆ, ಗರ್ಭರೂಪ ಕಲಶದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಜೀವವು ಜಠರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಕುದಿದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಸಾವಿರ ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಚುಚ್ಚಿ ಚಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಪೀಡೆ ಎನಿಸುವದು ಆ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಜಂತುವಿಗೆ. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪು ಬರುವುದಂತೆ. ''ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಅನೇಕ ಸಲ ಹುಟ್ಟಿ ಸತ್ತೆ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ನಾನು ತಿರುತಿರುಗಿ ಬಂದದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎದ್ದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ನನಗೆ ಈ ಘೋರ ಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖವು ಆಗದಂತೆ ಈಗ ಬರಲಿರುವ ಮಾನವ ಶರೀರದಿಂದ ಸಾಧಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವೆನು. ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸುವ ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವೆನು. ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸುವ ಭಗವಂತನ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರವೂ ನಾರಾಯಣ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.'' ಹೀಗೆ ಗರ್ಭಸ್ಥಜೀವವು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಜನನ ದುಃಖವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖಕ್ಕಿಂತ ಕೋಟಿ ಪಟ್ಟು ಮಿಗಿಲಾಗಿದೆ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವಾಗ ಜೀವಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಆ ಎಲ್ಲ ದುಃಖ. ಅಂತೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಒಮ್ಮೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ತೀರಿತು ಆ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿ, ಈ ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಷ್ಟ. ಪೂರ್ತಿ ಲುಪ್ತ. ಹುಟ್ಟಿದ ಜನ್ಮದ ಸುಖದುಃಖ ಅನುಭವಗಳ ಮಾಲೆ ಸುರುವಾಗುವದು ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಎಳೆ ಕಂದಮ್ಮಗಳಿಗೆ. ಅತ್ತು ಕರೆದು, ನಕ್ಕು, ನಲಿದು, ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ದ್ವಂದ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಹುರಿಗೊಂಡು ಹೊಸ ಜೀವನದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಜೀವ.

ಬಾಲ್ಯದ ಬವಣೆ

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಲಗೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಬಾಯಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅನುಭವಿಸುವದು ಅಳುವದು ಎರಡನೇ ಕೆಲಸ. ಹಲ್ಲಿನ ಬೇನೆ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಬಾಲಗ್ರಹ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ರೋದಂತಿಯೊಡನೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು. ಹಸಿವೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಬೀಳುವುದು, ಏಳುವುದು, ಜನರಿಂದ ಹೊಡೆತ ಬಡೆತ, ಉದಾಸೀನತೆ, ತಿರಸ್ಕಾರ, ಉಪವಾಸ, ಅಜೀರ್ಣ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಬೇಕು ಈ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ.

ತಾರುಣ್ಯದ ತರಲೆ ತೊಂದರೆ ತಾಪಗಳು

ಯೌವನವು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ, ರೋಗ ಭೋಗಗಳ, ಸ್ನೇಹ ಮೋಹಗಳ ಒಂದು ರಂಗಸ್ಥಳ. ವಯೋಧರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷ?ದ ಮೇಲೆ ಕಾಮ, ರಾಗ, ಅದು ತನಗೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಕ್ರೋಧ, ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ದೊರೆತರೆ ಈರ್ಷೆ ಮಾತ್ಸರ್ಯ. ತನಗೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಭಯಂಕರ ದುಃಖ. ಆ ಇಷ್ಟ ವಸ್ತುವು ದೊರೆತರೆ ಉನ್ಮಾದ. ಅದನ್ನು

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿದರೂ ಕೇಳಿದರೂ ಕ್ರೋಧ. ಅದನ್ನು ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಖಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಲೋಭ ಸ್ವಾರ್ಥ. ಬೇರೊಬ್ಬರು ಅದನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಅವರೊಡನೆ ದ್ವೇಷ, ವೈರ, ಯುದ್ಧ, ಸಾವು, ನೋವು. ಒಂದೇ ಎರಡೇ! ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಯುವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥ ಪರಂಪರೆ. ಸಾವುನೋವುಗಳ ಸರಮಾಲೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚು ನೆಚ್ಚಿನಿಂದ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ. ಹಗಲು ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಾರ್ಥಪರರು. ಎಲ್ಲ ವಿಧ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೂ ಅವರು ತವರುಮನೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೇ ದುಃಖದ ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ, ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಮೂರ್ಖ ಮನುಷ್ಯ.

ಮುಪ್ಪಿನ ಮಿಡುಕು

ಈ ಯೌವನವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ದಿನದ್ದು? ವಾರ್ಧಕ್ಯ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಕವಿದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿರುವದು. ನವ ಯೌವನದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಪ್ಪು ತನ್ನ ಕಪ್ಪುನೆರಳನ್ನು ಚಾಚಿಬಿಟ್ಟಿರುವದು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದೊಂದೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಆ ಮುಪ್ಪು ತನ್ನ ಅಪ್ಪುಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನವನನ್ನು ಬಿಗುದು ಬಿಡುವುದು. ದೇಹ ಜರ್ಜರ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಕ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ, ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳುಪು. ಮೈಯಲ್ಲ ಡಪು. ತಲೆಗೆ ಟಕಳು ಕಳೆಗೆಟ್ಟ ಮುಖ. ನಿಸ್ತೇಜ ನೇತ್ರ. ಶಿಥಿಲವಾದ ಸಂಧಿ ಬಂದ. ಕೇಳದ ಕಿವಿ. ಕಾಣದ ಕಣ್ಣು, ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುವ ಬಾಯಿ, ಶಿಥಿಲವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು. ಆಶೆಬುರುಕ ಮನಸ್ಸು. ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅವಮಾನ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕಾರ. ಮೈತುಂಬಾ ರೋಗಗಳು. ಸರ್ವ ದುಃಖಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನ ಈ ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ. ಯಾವ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈಮುದಿತನದಲ್ಲಿ. ಆದುದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯ ಯೌವನದಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ರೋಗದ ಆಗರ, ದುಃಖದ ಸಾಗರ

ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಕಫಗಳ ವೈಷಮ್ಯವೇ ವ್ಯಾಧಿ. ಈ ವ್ಯಾಧಿಮಯವೇ ಈ ಶರೀರ. ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಪ್ರತಿರೋಧ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟ. ಆದುದರಿಂದ ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಹವು ಮುಕ್ತದ್ವಾರ ರೋಗಗಳ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ. ಒಟ್ಟು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರಾ ಒಂದು ವ್ಯಾಧಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೋಗವು ನಿತ್ಯ-ಉಳಿದ ನೂರು ರೋಗಗಳು ಆಗಂತುಕ. ಆಗಂತುಕವಾದ ನೂರು ರೋಗಗಳು ಔಷಧೋಪಚಾರ ಜಪ, ಹೋಮ, ದಾನ ಮುಂತಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವು. ಆದರೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ನಿತ್ಯವ್ಯಾಧಿಯು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೂ ದೂರ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಮಾನವನಿಗೆ ಕಾಲವು ಒದಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಔಷಧ, ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಗುರುಹಿರಿಯರ ಪ್ರಯತ್ನ, ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ರಸಾಯನ, ಲೇಪ, ಉಪಚಾರ, ಯಾಗ, ಯೋಗ, ಯಾವವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲ, ಕೂಡಿಯೂ ಇಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿಯೂ ಹೇಗಾದರೂ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮರಣದಂಥ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಮೃತ್ಯುವಿನಂಥ ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾನವನನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಿಗಿದಿರುವರು. ಮೃತ್ಯುವು ಎಲ್ಲ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿ ಜೀವವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾವಿನ ಕರಿನೆರಳು

ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅರವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಂಬತ್ತು ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ಬದುಕುವುದುಂಟು. ನೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರೂ ಕೂಡ ನೂರು ವರ್ಷ ಬದುಕಲಾರರು. ಅರವತ್ತು ಮುಗಿದ ಮರುದಿನವೇ ಮೃತ್ಯು ಹೊಸ್ತಿಲ ಮೇಲೆ ಜಪ್ಪಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದೇ ಯಾವಾಗಲೋ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ನೂರು ವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ನೂರು ವರ್ಷವೂ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ರಾತ್ರಿ ಎಂದರೆ, ನಿದ್ರಾಮಾರಿಯೇ ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆ-

ಹೀಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಯಾವ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಉಳಿದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ದ್ರವ್ಯ ಸಾಧನೆ, ಭಯಾಪಾಯ ಪರಿಹಾರ, ಸುಖಸಾಧನ ಸೋಪಾನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ವ್ಯಯಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಉಳಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ರೋಗ ಶೋಕಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ ತಾಂಡವವನ್ನು ಮಾಡಲು ಜಪ್ಪಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸಾರದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಹದ್ದಿನಂತೆ ಎರಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಮೃತ್ಯು.

ಮರ್ತ್ಯವ್ಯ ಮಾನವನ ಮೊದಲು ಕರ್ತವ್ಯ

ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಈ ದೇಹವು ಅಶಾಶ್ವತ ವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುರುಮಾಡಬೇಕು. ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೇ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿರಬೇಕು. ಆಗ ಮೃತ್ಯು ಬಂದರೂ ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಸುರು ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಯ ಕ್ರಮವು ಈಗಿನ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಫಲದಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಪೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದು. ಬೇಗ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು. ಮೃತ್ಯು ದೂರಾಗುವುದು. ಮುಕ್ತಿ ಸಮೀಪವಾಗುವದು.

ಸಾವು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ

ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಲಂಪಟನಾಗಿ ಲೋಲುಪ್ತಿಯಿಂದ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಹದ ಮಾಯೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಣ ನೀಗಿದರೆ ಮೃತ್ಯು ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾಗುವುದು. ಮೃತ್ಯು ಎಂದರೆ ಆತ್ಮದ ನಾಶವಲ್ಲ. ಜೀವನಿಗೆ ಈ ಶರೀರದಿಂದ ವಿಯೋಗ ಮಾತ್ರ. ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಡೆದು ಹೋಗುವವು. ಪ್ರಾಣಗಳು ಉತ್ಕ್ರಮಣವಾಗುವಾಗ ಭಯಂಕರವಾದ ಯಾತನೆ, ಕಷ್ಟ, ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ, ಕಾಂತಾ ಪುತ್ರ! ಎಂದು ಚೀರುತ್ತಾ

ಜೀವನು ಗೋಳಿಡುವನು. ಗಂಟಲು ಒಣಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಬಾರದೆ ಏನೂ ಹೇಳಲು ತಿಳಿಯದೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುವನು. ಕಾಲ ಪುರುಷರು ಬಂದು ಪಾಶ ಹಾಕಿ ಜಗ್ಗುವಾಗ ಕೊರಳು ಗುರು ಗುರು ಎನ್ನುವದು. ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಆಶೆಯಿಂದ ಜೀವನು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವನು. ಅನಂತರ ಯಾತನಾಮಯ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ಆದರೆ, ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಅವನ ಮೂಲ ಧನವಾದ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯು ಮಾತ್ರ ಕರಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪುಣ್ಯದ ನಿಧಿ ಪೂರ್ಣ ಕರಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಬೇರು ಕಡಿದ ಮರ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳುವಂತೆ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಜೀವನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಜೀವನಿಗೆ 'ಎಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವುದಾಗುವುದೋ' ಎಂದು ದುಃಖದ ನೆರಳು ಕವಿದುಕೊಂಡೇ ಇರುವುದು.

ನರಕದ ಯಮಯಾತನೆ

ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರಂತೂ ಕೇಳುವುದೇ ಬೇಡ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಇದೆ ನರಕ ಯಾತನೆ, ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುವುದು, ಭರ್ಚಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚುವುದು, ಈಟಿಯಿಂದ ಇರಿಯುವುದು, ಆನೆಯಿಂದ ತುಳಿಸುವುದು, ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿಯುವುದು, ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕುದಿಸುವುದು, ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ವರ್ಣಾನಾತೀತ, ಗಣನಾತೀತ, ಅಸಹ್ಯ ಅಸಂಖ್ಯ ಯಮಯಾತನೆಗಳು ನರಕಲೋಕದಲ್ಲಿ.

ಬಾಳು, ನೂರಾರು ಗೋಳು

ಈ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜನಿಸುವನು. ಹಾವು, ಚೇಳು, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ ಯಾವ ಯಾವವೋ ಜನ್ಮಗಳು, ಜಾತಿಗಳು, ಯೋನಿಗಳು ಜೀವಿಯ ಬಾಳಿನ ಗೋಳಿಗೆ.

ಹಾವು ಚೇಳು ಆದರೆ ಹಸಿವೆಯ ತಾಪ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಹೊರಬಂದರೆ ಹೊಡೆದು ಬಿಡುವರು. ಒಳಗೆ ಇದ್ದರೆ ಉಪವಾಸ. ಸಾವು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದೂ ಉಂಟು. ಅದು ಇನ್ನೂ ದುಃಖ. ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹಲ್ಲು ಮುರಿದು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ನೀಡದೇ, ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕುಣಿಯ ಹಚ್ಚುವುದು ಇನ್ನೂ ಘೋರ ದುಃಖ. ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮೃತ್ಯು. ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು ಛಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಪಶುಗಳಿಗಂತೂ ಮಾನವರ ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ದುಡಿತ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆತ. ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಹಗಲಿರುಳು ಚಾಟಿಯ ಏಟು. ಅಂಕುಶಗಳ ತಿವಿತ. ಭಾರ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಓಡಬೇಕು. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಕು. ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗಬೇಕು. ಸಾಯುವವರೆಗೂ ದುಡಿಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮರಣ ಏನು ಕೆಟ್ಟ?

ಸರ್ವಂ ವಸ್ತು ಭಯಾನ್ವಿತಮ್

ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದವರಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಭಿಕ್ಷೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರವಿಪ್ಲವ, ಮಹಾಯುದ್ಧ, ಪಿಡುಗು ರೋಗಗಳ ಆಕ್ರಮಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸಂತತವೂ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಅಪತ್ತು ಕುತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ದುಃಖ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅಶಾಂತಿ. ಈ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಮಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಶಾಶ್ವತ. ಭಯಾಪಾಯ ಉಳ್ಳದ್ದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ಒಂದೇ. ಅದು ವೈರಾಗ್ಯ. ನಿರುಪಾಯವಾದ ಆನಂದದ ನಿಧಿ ಒಂದೇ. ಅದೇ ವಿಷ್ಣು. ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಈ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲವೂ ದುಃಖಮಯ ಎಂದು ತಿಳಿದು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾಯಿ! ಕಾಗೆಗಳು ಇರುವ ಅಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜಹಂಸವು ಇರಲಾರದು. ಅದರಂತೆ ಈ ದುಃಖಮಯ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತ ಚೇತನ ಸಂತಸದಿಂದ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಸಂಸಾರದ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ

ಅಮ್ಮ! ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ. ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕರ್ಮಗಳೇ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಇಲ್ಲಿ. ಶೋಕ ಹರ್ಷಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಛಳಿ, ಬಿಸಿಲು. ಲೋಭವೆಂಬುವ ಹಾವು, ಚೇಳು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿವೆ ಈ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧರೆಂಬ ಕಳ್ಳರು ತಂಬೂ ಹೊಡೆದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲಿ. ಇಂಥ ದುಃಖಮಯವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನು ಬಿದ್ದಂತೆ, ಬಿದ್ದವನು ಸತ್ತಂತೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಇದ್ದುದು ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ ಅರಣ್ಯ. ನಾನು ಇದನ್ನು ದಾಟಿ ವಿದ್ಯಾರೂಪ ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಪರ್ವತಗಳೂ ಸಪ್ತ ಹ್ರದಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಪ್ತ ನದಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ತೇಜಸ್ಸು, ಅಭಯದಾನ ಅದ್ರೋಹ, ದಕ್ಷತೆ, ಅಚಪಲತೆ, ಅಕ್ರೋಧ, ಪ್ರಿಯವಚನ - ಇವು ಏಳು ಆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಪ್ತಪರ್ವತಗಳು. ಧೃಡ ನಿಶ್ಚಯ, ಸಮಬುದ್ಧಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಯಮ, ಗುಣ ಸಂಚಯ, ನಿರ್ಮೋಹ, ತಪಸ್ಸು, ಸಂತೋಷ-ಇವೇ ಏಲು ಸರೋವರಗಳು. ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಾವತೆ, ಭಗವದಾರಾಧನೆ, ಭಗವತ್ ಸಮರ್ಪಣೆ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ, ಆತ್ಮಸಿದ್ಧಿ-ಇವು ಏಳು ನದಿಗಳು, ಯಾವನು ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಭಗವದ್‌ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಈ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ತಾಯಿ! ನಾನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವ್ರತವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಸಮಿಧೆ, ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಅಗ್ನಿ. ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಕುಶ ನೀರೂ ಬ್ರಹ್ಮ, ಗುರುವೂ ಬ್ರಹ್ಮ. ಇದೇ ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಅರಿತವರು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ನನ್ನ ಗುರುವಿನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ತಾಯಿ ನನಗೆ ಈ ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಗುರು ಒಬ್ಬನೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಇಲ್ಲ ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ, ಆ ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ನನಗೆ ಬಹು ಹತ್ತಿರ. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ನನ್ನ ಪರಮಗುರು ಮುಕುಂದ.

ಏಕೋ ಗುರುರ್ನಾಸ್ತಿ ತತೋ ದ್ವಿತೀಯಃ
ಯೋ ಹೃದ್ಗಸ್ತಮಹಂ ವೈ ನಮಾಮಿ ।
ಪಂಚಾಭವನ್ಮೈವ ಗುರುಂ ಮುಕುಂದ
ಪರಾಭೂತಾ ದಾನವಾಸ್ಸರ್ವ ಏವ ॥

ನನ್ನ ಹೃದಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಕುಂದನೊಬ್ಬನೇ ನನಗೆ ಗುರು. ಬೇರೆ ಯಾವನನ್ನೂ ನಾನು ಗುರುವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾ ಗುರುವಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ರೂಪವಾದ ಗುರುವಿಗೆ ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮುಕುಂದನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಎಲ್ಲ ದಾನವರೂ ಪರಾಹತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ನನಗೆ ಗುರು, ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಸ್ವಾಮಿ, ಮಿತ್ರ- ಏದೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನನ್ನ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ನನ್ನ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಾದ ಏಳು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನನ್ನ ವೇದಾಂತ ಸಹಪಾಠಿಗಾದ ಏಳು ಸೋದರರನ್ನು ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದ ಆಚರಣ ರೀತಿಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ನಾನು ಈಗ ಪೂರ್ಣ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿ! ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ. ಆ ಭಾರ್ಯೆಯ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳೇ ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಗೃಹಸ್ಥನಾದ ನನ್ನದು ಒಂದು ಅಗ್ನಿ ಶಾಲೆಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ನಾಲಿಗೆ, ಮೂಗು, ತೊಗಲು, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಏಳು ವಿಧವಾದ ಅಗ್ನಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಗಂಧ, ರಸ, ರೂಪ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಮತ್ತು ಮಂತವ್ಯ, ಬೋದ್ಧವ್ಯ ಇವು ಏಳು ಆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕಾದ ಸಮಿಧೆಗಳು. ಹೋಮ ಮಾಡುವವ ಸ್ವಯಂ ನಾರಾಯಣ. ಅವನನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಸಾಕು. ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ. ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವಯಂ ಆ ಭಗವಂತನು ಆಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಏಳು ಸಮಿಧೆಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಾಸಿಕಾದಿ ಏಳು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಈ ಯಜ್ಞದಿಂದ ನಾನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ತೋಯದ ಮೇಲಿನ ತಾವರೆ

ನಾನು ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾನು ಸಾಂಸಾರಿಕವಾಗಿ ಯಾವ ದೋಷವನ್ನೂ ಯಾರ ದ್ವೇಷವನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಯಾವ ದೋಷವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ತೇಲುವ ತಾವರೆ ಎಲೆಗೆ ನೀರಿನ ಲೇಪವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಕೂಡ ರಾಗ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಲಿಪ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯೇ, ನೀನು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೂರಾರು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳಿಂದಲೂ ದೊರಕಲಾರದ ಉಚ್ಚತಮವಾದ ಪುಣ್ಯಪದಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತೇನೆ.''

ಹಡೆದಮ್ಮನ ಹೆಮ್ಮೆ

ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಈ ಐವರೇಯನ ಗಂಭೀರ ಭಾವವುಳ್ಳ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾಯಿ ಇತರಾದೇವಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ''ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನಗೆ ಅವನಯೋಗ್ಯತೆಯೇ

ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬಾ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಿ. ಈ ನನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಐತರೇಯನು ಒಬ್ಬ ಮೌನಿ ಮುನಿ. ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಪ್ರಪಂಚವು ನನ್ನ ಮಗನ ಈ ಜ್ಞಾನದ ಎತ್ತರವನ್ನು, ಈ ವೈರಾಗ್ಯದ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು, ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ ನನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತವಾಗುವದು'' ಎಂದು ಅವಳು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಇಂಥ ಪರಮ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಧನ್ಯತೆ ಎನಿಸಿತು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಯಾದ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರಭಾವ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು. ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಐತರೇಯನಂಥ ಕುಲೋದ್ಧಾರಕ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಆ ವಾಸುದೇವರೂಪಿ ಭಗವಂತನ ಎದುರು ಹೋಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಿಪಾತ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ವಂದನೆಗೈದಳು.

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ತಾಯಿ ಮಗನಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೨

ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಇತರಾದೇವಿಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಐತರೇಯನ ಸಂತತ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತಾಯಿ ಮಗ ಈರ್ವರ ನಿರತಿಶಯ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಸಂತತ ಆರಾಧನೆ, ನಿರಂತರ ಉಪಾಸನಾ ರೂಪವಾದ ಚಿರಕಾಲೀನ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರು. ನಾರದರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ವಾಸುದೇವನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನೇ ಹೊರಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ತನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೂಲರೂಪದಿಂದ ಆ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಇತ್ತ. ಸ್ವಯಂ ಭಗವಂತನೇ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬಂದು ನಿಂತುದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಐತರೇಯನಿಗೆ ಹರ್ಷೋದ್ರೇಕವಾಗಿ ಆನಂದ ಭಾಷ್ಪಗಳು ಉದುರತೊಡಗಿದವು. ಮೈ ಎಲ್ಲವೂ ರೋಮಾಂಚನಗಳಿಂದ ಕಂಚುಕಿತ. ಕಂಠ ಗದ್ಗದಿತ. ಹೃದಯ ಉಲ್ಲಸಿತ. ಮಾತು ವಿಸ್ಖಲಿತ. ಭಾವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಗದ್ಗದಿತವಾದ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹೇಗೋ ತನ್ನ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ, ಶಬ್ದ ಕೂಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಿ ಭಾವೋದ್ರಿಕ್ತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ.

ಐತರೇಯ:- ಭಗವನ್! ವಾಸುದೇವನೆ, ನಿನಗೆ ನಮೋನಮಃ। ಜ್ಞಾನರೂಪಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಆನಂದಮೂರ್ತಿಗೆ ವಂದನೆ. ಅನಿರುದ್ಧ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಈ ಚತುಮೂರ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಣಾಮ. ಸ್ವಾಮಿನ್! ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವದರಿಂದ 'ಹೃಷೀಕೇಶ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವೆ. ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು 'ಭಗವಾನ್' ಎಂದು ಕರೆಯುವವರು ಭಕ್ತ ಭಾವುಕರು. ನೀನು ವಿರಾಡ್ರೂಪಿ. ಅಗ್ನಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮುಖ. ಪೃಥ್ವಿಯೇ ನಿನ್ನ ಚರಣ. ಆಕಾಶವೇ ಮಸ್ತಕ. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೇ ಎರಡು ಕಣ್ಣು. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ

ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಿನ್ನ ಶರೀರ. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳು ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ. ಇಂಥ ವಿರಾಟ್ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಭಗವಂತನೇ, ನನ್ನ ಅನಂತಾನಂತ ವಂದನೆಗಳು ನಿನಗೆ.

ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳು ಅನಂತ; ನನ್ನ ದೋಷಗಳೂ ಅನಂತ

ಭಗವನ್, ಈ ಸಂಸಾರದ ಜನನ ಮರಣದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿದೆ ಈ ನನ್ನ ಜೀವ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಎಂದು? ನಾನು ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಯೋನಿಗಳು ಎಷ್ಟು? ನಾನು ಜನ್ಮ ಪಡೆದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜನ್ಮ ಋತ್ತತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿದರೆ ಮುಗಿನಲ್ಲಿಯ ಚಿಕ್ಕೆಗಳಷ್ಟು ಅತವಾ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಮಣ್ಣು ಕಣಗಳಷ್ಟು ಆಗಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದ್ದ ಶತ್ರು, ಮಿತ್ರ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳ ಗಣನೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನಂತ ಜನ್ಮಗಳು ಕಳೆದರೂ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧಾದಿ ವೈರಿಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ನಿನಗೆ ಷಡ್ಗುಣಗಳಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಷಡ್‌ವೈರಿಗಳು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳೂ ಅನಂತ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳು ಅನಂತ, ನಾನು ಪತಿತ, ನೀನು ಪತಿತೋದ್ಧಾರಕ. ನಾನು ಅನಾಥ, ನೀನು ಅನಾಥರಕ್ಷಕ. ಸ್ವಾಮಿ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಆರ್ತನಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರು. ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು.

''ಸೋಽಹಂ ಭೃಶಾರ್ತಃ ಕರುಣಾಂ ಕುರು ತ್ವಂ ಸಂಸಾರಗರ್ತೇ ಪತಿತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋ॥
ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಸಂಶ್ರಯಮಭ್ಯುಪೇತೋ ನೈವಾವಸೀದತ್ಯಪಿ ದುರ್ಗತೋಽಪಿ ।

ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಾನವನು ಎಷ್ಟೇ ದುರಾತ್ಮನಾದರೂ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ, ಎಂದೂ ಅಧಃಪತಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ನಾಶವಂತೂ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಲಿಕ ಮಹಾಪುರಷರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದ ನಾನು ದುಃಖ ಪಡುವದೆಂದರೆ ಏನು! ದಯಮಾಡಿ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಈ ದೊಡ್ಡ ತೆಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಗನೇ ಉದ್ಧರಿಸು.

ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ವೈದ್ಯ, ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಂಸಾರಿ

ಪಾರಾಯಣಂ ರೋಗವತಾಂ ಹಿ ವೈದ್ಯೋ ಮಹಾಬ್ಧಿಮಗ್ನಸ್ಯ ಚ ನೌ ರ್ನರಸ್ಯ।
ಬಾಲಸ್ಯ ಮಾತಾಪಿತರೌ ಸುಘೋರ ಸಂಸಾರ ಖಿನ್ನಸ್ಯ ಹರೇ ತ್ವಮೇಕಃ ॥

ಬೇನೆಯಿಂದ ಬಳಲುವವರಿಗೆ ವೈದ್ಯನೇ ಗತಿ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವನಿಗೆ ನೌಕೆಯೇ ಆಧಾರ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿತಂದೆಯೇ ಆಧಾರ. ಭಯಂಕರವಾದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕಷ್ಟ ಪಡುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ತಾರಕ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೇ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ಈ ಸಂಸಾರದ ಹಾಳು ಬಾವಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಚಿಕಿತ್ಸಕನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗು. ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾನೆಂತು ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು! ಮನೋವಾಚಾಮ ಗೋಚರನಾದ ಅನಂತನೇ, ಪಾಪಹಾರಿ ಹರಿಯೇ,

ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಶರಣು, ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಗನೇ ಉದ್ಧರಿಸು.'' ಅರ್ಜುನ, ಐತರೇಯನ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾದ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ಆ ವಾಸುದೇವ ಭಗವಂತ. ದಯಾರ್ದ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ. ವತ್ಸ ಐತರೇಯನನ್ನು ಕಂಡು ಕಟಾಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಕರುಣೆಯ ಕೋಡಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಮುಗಿದು ಕುಳಿತ ತಾಯಿ ಇತರಾದೇವಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯರಸಕ್ಕೆ ಶಬ್ದದ ಕವಚ ತೊಡಿಸುತ್ತಾ ನುಡಿದತ

''ವತ್ಸ, ಐತರೇಯ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿರಸದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ತೆಗೆದ ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ ನಾನು, ನಿನಗೆ ಏನು ವರಬೇಕು ಬೇಡು. ಅದು ಎಷ್ಟೇ ದುರ್ಲಭವಾಗಿರಲಿ ಅದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.''

ಐತರೇಯ:- ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ವರವೂ ಬೇಡ, ಈ ಸಂಸಾರ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಕಡಲು. ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ದುಃಖದ ಒಡಲು. ಈ ಕಡಲಿನ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ದುಃಖದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಹಾಯಿಸುವ ಅಂಬಿಗನಾಗು. ನಿನ್ನ ಚರಣವೇ ನನಗೆ ಒಂದು ನೌಕೆಯಾಗಲಿ.

ಐತರೇಯನಿಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆ

ವಾಸುದೇವ:- ವತ್ಸ ಐತರೇಯ, ಇಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿರುವೆ. ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದಲೇ ನೀನು ಈಗ ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನಂತೆ ಈ ಗುಪ್ತಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಇಲ್ಲಿಯ ವಾಸುದೇವ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ನನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಉದ್ಧರಿಸುವೆ. ಅವರ ಅಘಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಂದರೆ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ 'ಅಘನಾಶನ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಈ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯ ಎದುರು ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಂತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ವತ್ಸ ಐತರೇಯ, ನೀನು ಇನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು. ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸು, ನನ್ನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸದ್ಗತಿ ನಿಶ್ಚಿತ.

ನೀನು ಈ ವರೆಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಗುರುಮುಖ ದಿಂದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಗುರು. ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವನ್ನು. ವೇದ ವೇದಾಂತ ರಹಸ್ಯವೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತಿಭಾತವಾಗಲಿ. ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ನಿನಗೆ ಈಗಲೇ ಸ್ಫುರಿಸಲಿ, ಭಗವದರ್ಪಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನೀನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಮೇಧನು ಯಜ್ಞ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಯಜ್ಞತೀರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು.''

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದರ್ಶನ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಭಾಷಣ

ಹೀಗೆ ಐತರೇಯನ ಚರ್ಮ ಚಕ್ಷುಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ಆ ವಾಸುದೇವ ಭಗವಂತನು ನಾರದರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಾಸುದೇವ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನ

ಹೊಂದಿದನು. ಇತರಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಾದ ಐತರೇಯ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ವಿಸ್ಮಯ ವಿಸ್ಫಾರಿತವಾದ ನೇತ್ರ ದ್ವಂದ್ವದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಬಂದು ನಿಂತ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವಿಗ್ರಹನಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವನ ತುಟಿಪುಟದಿಂದಲೇ ತೂರಿ ಬಂದ, ಅವನ ಸ್ವಂತ ಶ್ರೀಕಂಠ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅವನ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ರೂಪವಾದ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರು. ಅವನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಟ್ಟಾಗ ಪುಲಕಿತರಾದರು ಆನಂದದಿಂದ. ಈಗ ಅದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನು ತನ್ನ ಆ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಾಸುದೇವನ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದದ್ದನ್ನೂ ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನೋಡಿದರು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆವಲ್ಲಾ ಎಂದು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ ಆ ಕೃಷ್ಣ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿ ಆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಸುದೇವನೇ. ಇದು ನಮ್ಮ ''ಚಕ್ಷುರ್ವೈ ಸತ್ಯ'' ನಾವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇವನನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮನಸಾ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರು.

ತಾಯಿಯ ತವಕ, ಮಗನ ಸಮಾಧಾನ

ಇತರಾದೇವಿ:- ಮಗು ಐತರೇಯ, ನೀನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಈ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯ ಎದುರು ಕುಳಿತು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ಈ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಹೊರಗೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ಈ ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು?

ಐತರೇಯ:- ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಈ ಭಗವನ್ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು 'ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ' ಎಂದು ಹನ್ನೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಇತರಾ:- ವತ್ಸ, ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ನೀನು ಈ ವರೆಗೆ ಮೂಕನಾಗಿದ್ದಿ. ನಿನಗೆ ಯಾರ ಉಪದೇಶವೂ ಆಗಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆ. ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, ಈ ವಾಸುದೇವನ ಈ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ?

ಐತರೇಯ:- ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, ಮಂತ್ರ ಜಪ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೇನೋ ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಜನ್ಮಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಿಂದ ಈ ವಾಸುದೇವ ಮಂತ್ರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದಿದ್ದೆ. ಆ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪು ಇನ್ನೂ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ವಾಸುದೇವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಜಪಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಇತರಾ:- ಮಗು, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ಕೌತುಕದ ಕೋಟೆಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಜನ್ಮದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪು ಮಂತ್ರೋಪದೇಶದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಅಸಂಭಾವಿತ ಎನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆಧರೆ, ನೀನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಏನು ಆಗಿದ್ದೆ? ಯಾವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದೆ? ಆಗ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಯಾರು? ತಂದೆ ಯಾರು? ಗುರು ಯಾರು? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು.

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತ ಎರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೩

ಐತರೇಯ:- ತಾಯಿ, ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಶೂದ್ರನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನಂತೆ ಅಂದೂ ನಾನು ಪಾಪಭೀರು. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಮದ, ಮತ್ಸರ, ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಾದಿ ಉಪಾಧಿಗಳು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವವೋ ಎಂದು ಆಗಲು ತುಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ನನಗೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೊಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮನೆಮಾರು ತೊರೆದ ಓರ್ವ ಸದಾಚಾರಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶರುಣ ಹೋದೆ. ಬಾಳಿನ ಬಗೆಗೆ ನನಗೆ ಇರುವ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನೂ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದೆ. ಬಾಳಿನ ಬಗೆಗೆ ನನಗೆ ಇರುವ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನೂ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಹೇಯಭಾವನೆಯ್ನನೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. 'ನನ್ನ ಇಷ್ಟ ದೇವನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಕೃಪೆಗೆ ನಾನು ಪಾತ್ರನಾಗುವಂತೆ ಉಪದೇಶ ನೀಡಬೇಕು' ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಅವನಿಂದ ಹರಿಪ್ರಸಾದದ ಉಪಾಯ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ತುಂಬ ದಯಾಳು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ನನ್ನ ವೈರಾಗ್ಯ, ಹರಿಭಕ್ತಿ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಭಗವತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ನನಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ನಾನು ಆ ಗುರುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾರದರಿಗೆ ಶೂದ್ರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದಂತೆ ಈ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು ಕೂಡ ನನಗೆ ವಾಸುದೇವ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು 'ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ' ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಸದಾ ಜಪ ಮಾಡು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದರು.

ಮಂತ್ರವೇ ಚಿಂತಾಮಣಿ

ತಾಯಿ! ಒಂದು ಚಿಂತಾಮಣಿ ದೊರೆತದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು ನನಗೆ ಆ ಮಂತ್ರ ಲಾಭದಿಂದ. ಜನ್ಮದಿಂದ ಶೂದ್ರನಾದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ವಾಸುದೇವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರು. ಇದನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಛಲ ನನಗೆ ಹಿಡಿಯಿತು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತ್ರಿಕಾಲ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನೇ ಜಪಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಹಸಿವೆ, ನೀರಡಿಕೆಗಳ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲ. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ಅರಿವು ಇಲ್ಲ. ಸಂತತವೂ ಜಪ, ತೆರಿಪಿಲ್ಲದೇ ತಪ. ಬದುಕಿ

ಇರುವವರೆಗೂ ಜಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಈ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರದ ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ ದಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಸಾವು ಯಾವಾಗಲೋ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಜಪ ಧ್ಯಾನ ಲೀನನಾದ ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮೃತ್ಯು ಬಂದದ್ದು. ಹೀಗೆ ಶೂದ್ರ ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ತಾಯೀ, ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ! ನೀನು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿರುವೆ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ನಿನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ನನ್ನ ಪರಮ ಭಾಗ್ಯ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ನೆನಪು ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದೇ ವಾಸುದೇವಾರ್ಥದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಜಪಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಆ ಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು ನಾನು ಭಕ್ತಿ ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಮಂತ್ರ ಜಪ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಯಿತು ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ. ಇನ್ನು ನಾವು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕೋಟಿತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಮೇಧ ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡೋಣ'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಐತರೇಯನು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೋಟಿತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆದಿತ್ತು ಹರಿಮೇಧನ ಯಜ್ಞ. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಋತ್ವಿಜರು. ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಮುನಿಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಓಜಸ್ವಿಯಾದ ಪುರೋಹಿತ ಪರಿವಾರದವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಗ್ನಿಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಐತರೇಯ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಐತರೇಯನು ಆ ಯಜ್ಞಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೈ ಮುಗಿದು, ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಈ ಪದ್ಯ ಹೇಳಿದದನು.

ಮಂತ್ರ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಕೀರ್ತಿ

ನಮಸ್ತೆಸ್ತು ಭಗವತೇ ವಿಷ್ಣವೇಽ ಕುಂಠ ಮೇಧಸೇ ।
ಯನ್ಮಾಯಾ ಮೋಹಿತಧಿಯೊ ಭ್ರಮಾಮಃ ಕರ್ಮಸಾಗರೇ ॥

''ಭಗವಂತನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ವನ ಬುದ್ಧಿ ಎಂದೂ ಕುಂಠಿತ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಮಾನವರು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.'' ಕಂಚಿನ ಕಂಠದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಮ್ಮಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಯಜ್ಞಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ತತ್ವಜ್ಞರು. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರು. ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಹಿಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿದರು. ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿದರು ಐತರೇಯ ಮುನಿಗೆ. ಉಚ್ಚವಾದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ತತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಐತರೇಯನ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದ ರಾಶಿಯೇ ಕಡಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲಿ ಎದುರು ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿದ. ವೇದಾಂತ ಪ್ರಪಂಚದ ಜಟಿಲತರವಾದ ಪ್ರಮೇಯಮ ಪುಂಜಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸಿ, ಸರಳ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇದೊಂದು 'ಜ್ಞಾನ ಮೇರು' ಎಂದು ಅವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪೊಡಮೊಟ್ಟರು ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು.

ಐತರೇಯನ ಮಂಗಳ ವಿವಾಹ

ಹರಿಮೇಧನಿಗಂತೂ ಪರಮ ಸಂತೋಷ. ಇಂಥ ಜಂಗಮ ಜ್ಞಾನಕೋಶದಂತಿರುವ ತಪೋ ಮೂರ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಯಜ್ಞ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಆ ಐತರೇಯ ಮಹರ್ಷಿಗೆ. ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಐತರೇಯನ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆತೂಗಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವವರೇ, ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರೆ. ಈ ಜ್ಞಾನ ನಿಧಿಯ ಎದುರು ತಲೆಬಾಗಿಸುವವರೇ. ಯಜಮಾನನಾದ ಹರಿಮೇಧನಿಗೆ, ಐತರೇಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ತೃಪ್ತಿಯೆನಿಸಿಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗಳನ್ನೇ ಐತರೇಯನಿಗೆ ಕೊಡ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಇತರಾ ದೇವಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದಳು. ಯಜ್ಞವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಆ ಯಜ್ಞಮಂಟಪವೇ ಲಗ್ನಮಂಟಪವಾಯಿತು. ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿ ಋತ್ವಿಜರ ಎದುರೇ ಐತರೇಯನು ಆ ಹರಿಮೇಧ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾಣಿ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು.

ತಾಯಿ ಇತರಾದೇವಿಗೆ ಐತರೇಯನ ವಿವಾಹದಿಂದ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಸದಿಂದಲೇ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಐತರೇಯನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸತ್ಪುತ್ರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಆ ಐತರೇಯ ಮುನಿಯು ಇದೇ ಈ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ದಶಮಿ, ಏಕಾದಶಿ, ದ್ವಾದಶಿ, ಈ ದಿನತ್ರಯ ವ್ರತವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಐತರೇಯನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸುದೇವನದೇ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸ. ಅವನದೇ ಧ್ಯಾನ, ಅವನದೇ ಗಾನ, ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸುದೇವನದೇ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸ. ಅವನದೇ ಧ್ಯಾನ, ಅವನದೇ ಗಾನ, ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನು ಇವನಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನ. ಹೀಗೆ ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಈ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಐತರೇಯನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಅರ್ಜುನ, ಇಂಥ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಕ್ಷೇತ್ರಮೂರ್ತಿ ಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪೂಜೆ, ಧ್ಯಾನ, ಹಾಗೂ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಫಲ ಅಕ್ಷಯ, ಪುಣ್ಯ ಅನಂತ.

ನಾರದ:- ಕುಂತೀಪುತ್ರ, ನಾನು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ಸುಂದರವಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನನಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು. ಮಾನವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ದೇವತೆ ಸೂರ್ಯ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವತೆಯಾದ ಈ ಸೂರ್ಯ ಭಗವಂತನನ್ನು ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಬಲವತ್ತರ ಬಯಕೆ ಮೂಡಿತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಮುಗಿಲಿನ ಹೆಗಲಲಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿರುವ ಈ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಬಗೆ ಎಂತು? ನಾನು ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ತಪಸ್ಸಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಉಪಾಯ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು ಆ ಸೂರ್ಯ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕರೆತರಲು, ಆಗಲೇ ಈ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಿತು. ನಾನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಇಳಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಗಿಹಿಡಿದೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ನಿರಂತರ ಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಅವನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ರೂಪವಾದ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಮೊದಲು ಕೆಲ ದಿನ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವು ವರ್ಷ. ಬರೆ ನೀರಿನ

ಮೇಲೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಇದ್ದೆ. ಬರಬರುತ್ತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟೆ. ಕೇವಲ ಗಾಳಿ ಕುಡಿದೆ. ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದೆ. ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ವಾಸ ನಿರೋ ಮಾಡಿ, ಸಂಪ್ರಜ್ಞಾತ ಸಮಾಧಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಜಾರಿಕೊಂಡೆ ಅಸಂಪ್ರಜ್ಞಾತಾ ಸಮಾಧಿಗೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಇದ್ದೆನೋ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ತಪಸ್ಸಿನ ಉಗ್ರತೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಭಾಸ್ಕರ. ನಾನು ಅಸಂಪ್ರಜ್ಞಾತ ಸಮಾಧಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದೆ. ಸವಿತೃದೇವ ತಾನೇ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಜೀರ್ಣ ಶೀರ್ಣವಾದ ನನ್ನ ದೇಹವೆಲ್ಲ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರದಿಂದ ಸವೆದು, ಮೂಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಜೀವನಾಡಿ. ಇಂಥ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಪೂರಣ ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಪ್ರಭಾಕರ. ಅವನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಲ ಬಂತು. ಮಾತಾಡುವ ಪಾಟವವೂ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅವನ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು, ಮುಖ ಎತ್ತಿ, ಕೈ ಮುಗಿದು ಆ ತೇಜೋನಿಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದೆ. ಆ ಕಿರಣಮಾಲಿಯು ತನ್ನಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಸೌಮ್ಯರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರು ಐತಂದು ನಿಂತಿದ್ದಿತು. ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಎರಡೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಆ ದಿವಾಕರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದೆ. ಸಾಮವೇದದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಸ್ತುತಿ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾದ ಆ ಆದಿತ್ಯದೇವ. ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ. 'ದೇವರ್ಷಿಯೆ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸು ದೀರ್ಘಕಾಲಿನ. ಅಷ್ಟೇ ಉಗ್ರ. ಇಷ್ಟು ಭೀಷಣ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಯಾರೂ ಮಾಡಲಾರರು. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಈ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟ. ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟ ಏನು ಹೇಳು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.'

ಜಗದೀಶ್ವರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಹೇಳಿದೆ- ''ಭಗವಾನ್, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾದ ಕಲೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸು.' ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಂಡ ವರಕ್ಕೆ ಆ ಆದಿತ್ಯನು 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಪೂರ್ಣವಾದದ್ದರಿಂದ ಜಗಚ್ಚಕ್ಷು ಎನಿಸಿದ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಪರಮಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಅನಂತರ ನಾನು ಈ ಸೂರ್ಯನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಭಟ್ಟಾದಿತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದೆ. ಓರ್ವ ಭಟ್ಟನ ದ್ವಾರಾ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಭಟ್ಟಾದಿತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಹೂವುಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವೇ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಗೈದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಉದ್ರೇಕವಾಯಿತು. ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ನಾನು ಆ ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದೆ. ವೇದದ ರಹಸ್ಯ ರೂಪವಾದ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ, ಒಂದು ನೂರಾ ಎಂಟು ಸೂರ್ಯನ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಆದಿತ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು.

'ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ ರಚಿಂತ್ಯಾತ್ಮಾ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋತ್ತಮಃ ।
ಸಂಜೀವನೋ ಜಯೋ ಜೀವಃ ಜೀವನಾಥೋ ಜಗತ್ಪತಿಃ ॥

ಕಾಲಕ್ರಿಯಃ ಕಾಲಕರ್ತಾ ಮಹಾಯೋಗೀ ಮಹಾಮತಿಃ ।
ಭೂತಾಂತಃಕರಣೋ ದೇವೋ ಕಮಲಾನಂದನಂದನಃ ॥

ಸಹಸ್ರಪಾಚ್ಛ್ಯ ವರದೋ ದಿವ್ಯ ಮಂಡಲ ಮಂಡಿತಃ ।
ಧರ್ಮಪ್ರಿಯೋಽಪ್ಯರ್ಜಿತಾತ್ಮಾ ಸವಿತಾ ವಾಯು ವಾಹನಃ ॥

ಆದಿತ್ಯೋಽಕ್ರೋಧನಃ ಸೂರ್ಯಃ ರುಕ್ಮ ಮಾಲೀ ವಿಭಾವಸುಃ ।
ದಿನಕೃತ್, ದಿನಹೃತ್ ಮೌನೀ, ಸುರಥೋ ರಥಿನಾಂ ವರಃ ॥

ರಾಜ್ಞಾಂಪತಿ ಸ್ವರ್ಣ ರೇತಾಃ ಪೂಷಾ ತ್ವಷ್ಟಾ ದಿವಾಕರಃ ।
ಆಕಾಶ ತಿಲಕೋ ಧಾತಾ ಸಂವಿಭಾಗಃ ಮನೋಹರಃ ॥

ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಪತಿ ರ್ಧನ್ಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಶ್ರೀಶೋಭಿಷಗ್‌ವರಃ ।
ಅಲೋಕಕೃಲ್ಲೋಕನಾಥೋ ಲೋಕಪಾಲನಮಸ್ಕೃತಃ ॥

ವಿದಿತಾಶಯೋಽತಿಸುನಯಃ ಮಹಾತ್ಮಾ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ।
ಕೀರ್ತಿಃ ಕೀರ್ತಿಕರೋ ನಿತ್ಯೋ ರೋಚಿಷ್ಣುಃ ಕಲ್ಯಪಾಪಹಃ ॥

ಜಿತಾನಂದೋ ಮಹಾ ವೀರ್ಯೋ ಕಂಸಸಂಹಾರ ಕಾರಕಃ ।
ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಹ್ಯಸಂಗಶ್ಚ ಬಹುಜ್ಞೋ ವಚನಾಂ ಪತಿಃ ।

ವಿಶ್ವಪೂಜ್ಯೋ ಮೃತ್ಯುಹಾರೀ, ಘೃಣೀ ಸದ್ ಧರ್ಮಕಾರಣಃ ।
ಪ್ರಣತಾರ್ತಿ ಹರೋಽರೋಗ ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಸುಖದ ಸುಖೀಃ ॥

ಮಂಗಲಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ವ್ರತೀ ವ್ರತಫಲಪ್ರದಃ ।
ಶುಚಿಃಪೂರ್ಣೋ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗೋ ದಾತಾ ಭೋಕ್ತಾ ಬಲಪ್ರದಃ ॥

ಧನ್ವಂತರಿಃ ಪ್ರಿಯಾಭಾಸೋ ಧನುರ್ವೇದ ವಿದೇಕರಾಟ್ ।
ಜಗತ್‌ಪಿತಾ ಧೂಮಕೇತು ರ್ವಿದ್ಯುತ್ ಧ್ವಾಂತಹರೋ ಗುರುಃ ॥

ಗೋ ಪತಿ ಶ್ಚ ಕೃತಾತಿಥ್ಯಃ ಶುಭಾಚಾರಃ ಶುಚಿಪ್ರಿಯಃ ॥
ಸಾಮಪ್ರಿಯೋ ಲೋಕಬಂಧುಃ ನೈಕ ರೂಪೋ ಯುಗಾದಿಕೃತ್ ॥

ಧರ್ಮ ಸೇತುಃ ಲೋಕಸಾಕ್ಷೀಖೇಶೋಽರ್ಕಃ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರಭುಃ ।

ಹೀಗೆ ಒಂದು ನೂರಾ ಎಂಟು ಸೂರ್ಯನಾಮಗಳಿಂದ ಆ ಭಗವಾನ್ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ನಾನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪ್ರಕಾಶದ ಅಧಿದೇವತೆ ಆ ಪ್ರಭಾಕರನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು :

ಸೂರ್ಯ:- ದೇವರ್ಷಿಯೇ ! ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸು ನನಗೆ ಅಭಿಮತ. ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರೀತ. ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗೆ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ನನಗೆ ಸುವಿದಿತ. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಭಟ್ಟಾದಿತ್ಯ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೆಸರು ಬರುವುದು. ಈ ಭಟ್ಟಾದಿತ್ಯನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟೇ ಫಲ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರವಿವಾರ, ಷಷ್ಠಿ, ಸಪ್ತಮಿ ದಿನದಂದು ಕೆಂಪು ಕಮಲ, ಕಲ್ಹಾರ, ಕೇಶರ ಮತ್ತು ನೂರು ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ ಶತಪತ್ರ ಎಂಬ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಿದವರ ಕಾಮನಾಪೂರ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ರೋಗ ಪರಿಹಾರ, ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯನಾಶ, ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರೆ, ಮೋಕ್ಷ.

ನಾರದ:- ಅರ್ಜುನ, ಕಾಮರೂಪ ಎಂಬ **ದೇಶದಲ್ಲಿ**, ಬಹೂದಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಆ ಬಹೂದಕ ತೀರ್ಥವು ಇಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಿಲಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಆ ಅದ್ಭುತ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಕಪಿಮುನಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳದವರು ಯಾರು? ಆ ಮುನಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ. ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಕಪಿಲೇಶ್ವರ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಅರ್ಜುನ, ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮಾತ್ರ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಈ ಕಪಿಲೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ 'ನಂದಭದ್ರಪ ಎಂಬ ವೈಶ್ಯನೂ ಮಹಾ ಶಿವಭಕ್ತ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅವನೊಬ್ಬ ಧರ್ಮರಾಜನೇ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಸೂಕ್ಷಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತ ಶ್ರದ್ಧಾಳು. ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಿತ್ರ. ಸರ್ವರ ಹಿತ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಆಸಕ್ತ. ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು, ಕೃತಿ ಮೂವರಿಂದಲೂ ಪರೋಪಕಾರಗೈಯುವದೇ ಆತನ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಡಲನ್ನೇ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಡೆದು ಬೆಣ್ಣೆಯಂಥ ಸಾರತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಉಪಜೀವನ ಬೇಕಲ್ಲವೇ! ಉಪಜೀವನದ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ, ವಾಣಿಜ್ಯವೇ ಮೇಲು ಎಂದು ನಂದಭದ್ರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತಾನು ಅದನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ. ಹುಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಲಾಭ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಿಷಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮದ್ಯವನ್ನು ಎಂದೂ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳು ಮೋಸ, ಅಧಿಕ ಲಾಭ, ಲೋಭ ಒಂದೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಇರಲ್ಲಿಲ. ಯಾವ ಅವ್ಯಾಪಾರ, ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ, ಕಾಪಟ್ಯ, ಕೌಟಿಲ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೇ ಸರಳತನದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಲವರು ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವರು. ಆದರೆ ನರಭದ್ರನು ಯಜ್ಞದ ಆಡಂಬರಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಪಾರಾಯಣ, ನೈವೇದ್ಯ, ಆತ್ಮನಿವೇದನ ಮುಂತಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಯಜ್ಞಕ್ಕಿಂತ ಪುಣ್ಯದಾಯಕ ಎಂದು ನಂಬಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಕೆಲವರು ಸನ್ಯಾಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೊಗಳುವರು. ಆದರೆ ಬಹುಜನರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿಯೂ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ತೊರೆದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಮನದಿಂದ ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತ ಅಂತರಗದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಲಾಲಸರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಸನ್ಯಾಸ ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಚ್ಯುತರಾಗಿ ಇತೋಭ್ರಷ್ಟ, ತತೋಭ್ರಷ್ಟ ಆಗುವರು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಅನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನ ತತ್ಪರನಾಗಿ ಇರುವದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ತಾನು ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಯಾರ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿನ್ನ, ಮಣ್ಣು, ಹೊಗಳುವಿಕೆ, ತೆಗಳುವಿಕೆ, ಲಾಭ, ಹಾನಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನ. ಅವನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ಮವನ್ನು ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು

ಕಾರ್ಯವೂ ಶಿವಾರ್ಪಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನಂದಭದ್ರನು ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲ ಹೊಡೆಯಲು ಎರಡೇ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಸಾಯಗಾರರು ಎಂಟು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉತ್ತಿ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವ ಎತ್ತುಗಳಿಗೂ ಶ್ರಮವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಪಶುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಹಾರ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಆದರಂತೆ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಬೇಸಾಯದಿಂದ ಬಂದ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೂ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಶುಪಕ್ಷಿ, ದನ, ಕರು, ಯಾಚಕ, ಮುಂತಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೇ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿ ತಾನು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ನಂದಭದ್ರನ ಈ ತೂಕ, ವಿವೇಕ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನಂದಭದ್ರನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಸತ್ಯವ್ರತ ಎಂಬ ಓರ್ವ ಶೂದ್ರನಿದ್ದ. ಅವನು ಮಹಾ ನಾಸ್ತಿಕ ಮತ್ತು ದುರಾಚಾರಿ, ನಂದಭದ್ರನ ನಿಂದೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆನಂದ, ಅವನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಹುಡುಕುವುದೇ ಅವನ ಉದ್ಯೋಗ. ನಂದಭದ್ರನಿಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ವಯಸ್ಸು ಆಯಿತು. ಮುಪ್ಪು ಬಂದಿತು. ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಗ. ಜನ್ಮಾಂತರದ ದುಷ್ಕೃತದಿಂದ ಆ ಮಗನೂ ಸತ್ತು ಹೋದ. ಆಗಲೂ ನಂದಭದ್ರ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ. ಇದೂ ಒಂದು ಭಗವಂತನ ಇಚ್ಛೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪುತ್ರಮರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಶೋಕಸಲಿಲ್ಲ. ನಂದಭದ್ರನ ಮಡದಿ ಕನಕಾ, ಗುಣದಲ್ಲಿ ಅವಳೊಬ್ಬ ಆರುಂಧತಿ. ಪತಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಹೆಜ್ಜೆ. ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು ಆ ಕನಕೆ. ಒಂದು ದಿನ ಅವಳೂ ಮರಣ ಹೊಂದಿಳು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ನಂದಭದ್ರನಿಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ವಿಯೋಗವಲ್ಲ. ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ. ಪತ್ನಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ದುಃಖವಾಗಿತ್ತು. ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ, ಪರೋಪಕಾರ, ಜನಸೇವೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಹಕಾರ ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅವನು ನಂದಭದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ-

‘‘ನಂದಭದ್ರ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಒಳ್ಳೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ. ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂದು ನಂಬಿ ನಡೆದವ. ಅಂಥ ನಿನಗೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಎನಿಸುವದು. ಧರ್ಮ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದುಃಖ ಅನಂತ; ಸಾವು, ನೋವು, ಇದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ದೃಷ್ಟಾಂತ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಸತ್ಯವ್ರತ, ನಾನು ನಿಜವನ್ನೇ ನುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಸತ್ಯವ್ರತ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನೀನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲ ದೊರಕಿದೆ? ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗನೂ ಸತ್ತುಹೋದ, ಆರುಂಧತಿಯಂಥ ಹೆಂಡತಿಯೂ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ನೀನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಆ ನಿಷ್ಫಲ ಕರ್ಮಾಚರಣೆ. ದೇವರು ದಿಂಡರು ಎಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಕಪಟಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೂಡಿದ ಹೂಟ. ಜನರು ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನ್ನ ನೀಡುವರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗಂತೂ ನಗೆ ಬರುವದು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ

ಅನ್ನಧ್ವಂಸವೇ ಸರಿ. ಸತ್ತ ಮಾನವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಅನ್ನದ ಪಿಂಡವು ತಲುಪುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಮೂರ್ಖರು, ಧೂರ್ತರು, ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರೂ ಆದ ಆ ನೀಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೇಳಿ ತಾವೇ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ''ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು, ಅಶಾಶ್ವತ, ಈದೇಹ ಅಸ್ಥಿರ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಿ.'' ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಉಪದೇಶದ ವೈಖರಿ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಮಿಥ್ಯೆಯಲ್ಲ ಸತ್ಯ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ದೇವರೇ ಕಾರಣ ಎಂಬ ಬುಡುಬುಡುಕೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೇಳಿಕೆ ಬುಡಮುಟ್ಟ ಸುಳ್ಳು. ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗುವದು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತಿರುಗುವದು, ಭೂಮಿ ಸುತ್ತುವದು ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ವಭಾವ, ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೇವರೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ, ಮಾನವನ ಕರ್ಮವೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಆಗಸದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ. ಗಾಳಿ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ದಿಂದಲೇ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೇವರ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಬೇಡ. ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಸುವುದು ಮೋಡಗಳ ಸ್ವಬಾವ. ಇದಕ್ಕೆ ದೇವರು ಏಕೆ ಬೇಕು? ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜ ಅಂಕುರಿಸಿದ ಪೈರಾಗಿ ತೆನೆಮೂಡಿ ಕಾಳು ಹಿಡಿಯುವುದು. ಧಾನ್ಯ ಹಿಡಿಯುವುದು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ.

ಪೃಥ್ವಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವದು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ. ನದಿ ಹರಿಯುವದು ಅವುಗಳ ಸ್ವಭಾವ. ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಪರ್ವತವು ಅಚಲ, ಭೂಮಿ ಚಲ, ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ದಿಂದಾಗಿಯೇ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಮೇರೆ ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಬಸಿರಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುವದು ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪಿಂಡವು ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಯುವದು ಅದರ ಸ್ವಭಾವ. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಹುಟ್ಟುವದು ಅವುಗಳ ಸ್ವಭಾವ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಎಲೆ ತಳಿರು, ಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣು, ಹೂವು, ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲವೆ? ಅದರಂತೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಜಾತಿಯ ಜನಾವರ, ಜನ, ಜೀವಜಂತುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಬಾವದಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮುಂಜಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೂ ಸಂಜೆಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೇವರೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಧೂರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಧರ್ಮವು ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರದೇ ಸೃಷ್ಟಿ.

''ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನವ ಜನ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಮಾನವನೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ. ವಿಷಯ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿ ಈ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿರಿ. ಧರ್ಮಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರಿ'' ಇದೇ ಇವರ ಉಪದೇಶದ ಸಾರವಷ್ಟೇ? ಮನುಷ್ಯ ಯೋನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದುಃಖವು ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ಯೋನಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಾನವನು ಪಡುವ ಕಡು ಕಷ್ಟವು ಹಾಗೂ ಭೋಗಿಸುವ ಬವಣೆಯೂ ಯಾವ ನಮ್ಮ ವೈರಿಗೂ ಬರುವದು ಬೇಡ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೋವು ನೂರು, ಯಾತನೆ ಅಸಂಖ್ಯ. ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಆಘಾತಗಳಿಗಂತೂ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಮಾನ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಅನರ್ಥ, ಕುತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳಂತೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತವೆ ಈ ಮಾನವ ಜೀವಿಯನ್ನು. ಈ ಮಾನವ ಜೀವನವೆಂದರೆ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂದೀಖಾನೆ. ಯಾರೋ ಕೆಲವು ಸುದೈವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಯ ದೈನ್ಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವರು. ಆದರೆ ಈ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಎಷ್ಟು ಆನಂದದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಮನಬಂದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಆಹಾರ, ವಿಹಾರ, ವಿಲಾಸ, ವಿನೋದ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ, ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳು ಇನ್ನೂ ಸುಖ ಉಳ್ಳವುಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲ; ಯಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವನಷ್ಟು ದುಃಖಿಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಾನವ ಜನ್ಮದಷ್ಟು ದುಃಖಿಜನ್ಮವೂ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಧೂರ್ತ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳುವದೇನು? ''ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ'' ಎಂದು.

ಆದೆರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು. ಮಾನವನ ಹೊರತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಗಳಾಗಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುದೈವಿ ಜೀವಿಗಳು ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೆ ಹಲವರು ಮಾನವರಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸ್ವಭಾವವೇ ಕಾರಣ. ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಧೂರ್ತರ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕಲ್ಪನಾಜಾಲ ಮಾತ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ನಂದಭದ್ರನೇ, ನೀನು ಈ ಸುಳ್ಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಬೇಡ. ಉಪವಾಸ ಬೀಳಬೇಡ. ಇರುವವರೆಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಖಪಡು. ಯಾವದೂ ನಿಷಿದ್ಧವಲ್ಲ. ರುಚಿ ಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನು, ಸವಿ ಹತ್ತಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷಿಸು. ನಿನಗೆ ಮನರಂಜನೆ ಎನಿಸುವ ಆಟವನ್ನು ಆಡು, ನೋಡಬೇಕು ಎನಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡು, ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸು. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛ ಭೋಗಿಸು. ಸತ್ಯವ್ರತನ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಂದಭದ್ರನ ಮನದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವ್ರತನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಸಂಗತ, ಆಯುಕ್ತ, ಅಪದ್ಧ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು ವನು ನಗುತ್ತಲೇ ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ಉತ್ತರವಿತ್ತ.

ನಂದಭದ್ರ:- ಸತ್ಯವ್ರತನೇ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಮಾನವರು ದುಃಖಿಗಳಾಗುವರು ಎಂದು ನೀನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೇ! ಇದು ಸುಳ್ಳು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ನೀನು ತೋರಿಸಿದ್ದೂ ತಪ್ಪು. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವು ನೋವು ಹಾಗೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕುತ್ತುಆಪತ್ತುಗಳು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ಬಿಟ್ಟವರಿಗೂ ಈ ತರಹದ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆಗಳು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಕಷ್ಟ, ನಷ್ಟ ಕುತ್ತು, ವಿಪತ್ತು, ಸಾವು, ನೋವು, ಸುಖ ಸಮಾಧಾನ, ಹಿಗ್ಗು, ಕುಗ್ಗುಗಳು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ

ಅವರ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೇ ಕಾರಣ. ಧರ್ಮ ಏನು ಮಾಡೀತು? ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಬರುವ ದುಃಖಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವವು.

ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಲಿಕ್ಕಾಗುವದು. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಮಾನವನಿಗೆ ದೈವಿಕವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಜನರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಾದರರೂ ಇರುವುದು. ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಸಿಗಲಾರದು. ಧರ್ಮ, ನೀತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದುಷ್ಟರ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡುವರು. ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ಧರ್ಮ, ನೀತಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಕೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ತಡೆಯುವವರು ಯಾರು? ಅಧಮ ನೀಚರು ತಮ್ಮ ಸುಖೋಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಸೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಬಲಾತ್ಕಾರ, ಕೊಲೆ, ದರೋಡೆ, ಕಳವು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಂಗೈ ಜೋರಿನಿಂದ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗೇ ನಿನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠ ಅಷ್ಟೇ ದುಷ್ಟ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ನುಗ್ಗಿ ನಿನ್ನ ಹಣ ಕದ್ದು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವೆ? ಪಾಪದ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮದ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ದೇವರ ಭಯವಿಲ್ಲ- ಅಂದ ಬಳಿಕ ಅವನನ್ನು ಪಾಪಕೃತ್ಯದಿಂದ ಪರಾವೃತ್ತನನ್ನಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಹಣ ಮುಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುವ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ದುಷ್ಟರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಗುಂಪುಗೂಡಿ ದುರ್ಬಲರ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಸಿದು, ಮನೆ ಹೊಲ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ಅವರ ಹೆಂಗಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಭೋಗಿಸಿ, ಕೆಡಿಸಿ, ತಡೆಯಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರೆ ಕೇಳುವವರಾರು! ಪಾಪದ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲರು ಬಾಳಿ ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದುಷ್ಟರು ಅವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಭೋಗಿಸುವರು. ಅವನಿಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠ ದುಷ್ಠರು ಬಂದರೆ ಇವನನ್ನು ಮುರಿದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸುವರು. ಹೀಗಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯ ತಮಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಿಂದ. ಸಂತತವೂ ಅಪಾಯದ ಶಂಕೆ ಗುಂಪುಗೂಡಿದ ಗಾಂಪರಿಂದ. ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಬಡೆದಾಟ ಹೊಡೆದಾಟ. ಯಾವಾಗಲೂ ಆಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿ. ಯಾರಿಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜೀವನವೆಲ್ಲವೂ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಭಯ ಭ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದು ಹೋಗುವದು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವರು. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವದು. ಈ ನರಲೋಕ ಎಲ್ಲವೂ ನರಕಲೋಕದಂತೆ ಯಾತನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗುವದು.

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕುಂಬಾರನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡವಿಲ್ಲ, ನೇಕಾರನಿಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲ, ದೇವರಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಹೇಗೆ?

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೪

ನಿನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಹೇಳಿಕೆ, ಈ ಸಂಸಾರದ ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸ್ವಭಾವವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು. ಇದು ಅಂತೂ ಅಪ್ಪಟ ಸುಳ್ಳು. ಈಶ್ವರನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು? ಯಾರೂ ಸೃಷ್ಟಿಸದೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಸ್ತು ತಾನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವದೆ? ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಕೊಡ, ಮಡಿಕೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಧಾನ್ಯ, ಅನ್ನ, ಪಾತ್ರೆ, ಮನೆ, ಪೀಠ, ಉಪಕರಣ, ಒಂದಲ್ಲ- ಸಾವಿರಾರು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಕರ್ತಾರನಿಲ್ಲದೇ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ತಾನೇ ಜನಿಸಿರುವವೆ? ಅಂದಬಳಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು ಒಬ್ಬನು ಇಲ್ಲದೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಅನಂತ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಆಯಿತು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವುದು?

ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದರೆ, ಅಡಿಗೆಯವನಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಅನ್ನ ಏಕೆ ತಾನಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ? ನೇಕಾರನಿಲ್ಲದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಏಕೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ? ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ವಸ್ತುಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದಾದರೆ ಕುಂಬಾರನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡ, ಕಂಬಾರನಿಲ್ಲದೆ ಚಕ್ಕಡಿ, ಉಪ್ಪಾರನಿಲ್ಲದೇ ಮನೆ, ಹೂಗಾರನಿಲ್ಲದೆ ಹೂವಿನಮಾಲೆ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನಿಲ್ಲದ ಆಭರಣ, ಸರಕಾರವಿಲ್ಲದೇ ರಾಜ್ಯಶಾಸನ, ಅಡಿಗೆಯವನಿಲ್ಲದೇ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳು, ಬಡಿಗನು ಇಲ್ಲದೇ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳೂ ಏಕೆ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ತಾವಾಗಿಯೇ ತಯಾರಾಗುವದಿಲ್ಲ? ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕರ್ತಾರನಿಲ್ಲದೇ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನಾನು ನೀನು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಅಸ್ವಂತ್ರರಾದ, ಅಲ್ಪರಾದ, ದುರ್ಬಲರಾದ ಮಾನವರು, ಕರ್ತಾರರು, ಸ್ರಷ್ಟಾರರು ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಕರ್ತಾರನಾದ ಸರ್ವಭರ್ತಾರನಾದ ಈಶ್ವರನನನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು.

ಅಂಧನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲ, ಮಂದನಿಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲ

ಕಲ್ಲಿನ ದೇವರನ್ನು ಈ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಏಕೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೀ ಎಂದು ನೀನು ಕೇಳಿದೆಯಷ್ಟೇ? ಇದು ನಿನ್ನ ಅಗಾಧ ಅಜ್ಞಾನ. ಶಿವಲಿಂಗ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೀನು ಅರಿತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಗುರುತಿಲ್ಲ. ಕುರುಡನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವದೆಂತು? ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೂ

ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿತ ಮಹಾಮಹಿಮರೂ, ದೇವತಾ ಧುರೀಣರೂ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಯಂ ಆ ಶಿವಲಿಂಗಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಮಹಾದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಲಾಭಗಳು

ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ ಎಂದು ಅದು ಈಗಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳೆ? ಇಂದ್ರನು ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೃತ್ರ ಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪ ತಗಲಿದಾಗ ಅದೇ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಭಾವಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದ. ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪದಗಳ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಪ್ರಭಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು (ಸೋಮನಾಥ ನಾಮದ) ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕುಬೇರನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ, ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಗಳು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ, ವಾಯುದೇವರು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಯಮಧರ್ಮನು ಗಂಗಾ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ, ವರುಣ ದೇವನು ನೈಮಿಷ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಭಗವಾನ್ ಸ್ಕಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಈ ಸ್ತಂಭ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನ ಶಿವಲಿಂಗ ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು, ರಾಜರ್ಷಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ಎಣಿಕೆ ನನ್ನ ಅಳವಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು. ಹೀಗೆ ಭೂಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ಪಾತಾಳಲೋಕದ ಜನರುಕೂಡ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ಆನಂದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಉಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮೂರ್ಖರೆ? ಚಂದ್ರ, ರಾಮಚಂದ್ರ, ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯರ್ಥವೇ? ಸುಳ್ಳೆ? ಸತ್ಯವ್ರತ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯವೇ?

ದುಃಖಿ ಯಾರು? ಜನರೋ ಜನಾವರಗಳೋ?

ನಿನ್ನ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ - ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನೇ ಮಹಾ ದುಃಖಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ವಿವೇಕಿಯೂ ಒಪ್ಪಲಾರ. ನಾನು ಈ ವರೆಗೆ ಯಾರ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೂ ಇಂತ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಇಂದ್ರಿಯ ಸೌಖ್ಯವಾಗಲಿ, ಮಾತಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖ ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಮಾನವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಊಳಿಗದ ಆಳಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿ ಹೊಡೆತ ಬಡಿತ ತಿಂದು ದುಡಿಯುವ ಎತ್ತು, ಕತ್ತೆ, ಕುದುರೆ, ನಾಯಿ, ಎಮ್ಮೆ, ಆಕಳು, ಕೋಣ, ಆನೆ, ಕುರಿ, ಕೋಳಿ - ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಆಹಾರ ಕೊಡದೇ ಬಿಸಿಲು ಮಳೆಗಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಬುವದನ್ನೂ, ಮಾನವರು ಚಾವಟಿ, ಬಾರುಕೋಲುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವದನ್ನೂ, ಆ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗೋಳಾಡುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಮಾನವರನ್ನೂ ಹೊರಲಾರದ ಭಾರವನ್ನೂ

ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಿರುವದನ್ನೂ ನಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಂತೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಿದ್ಧ.

ಜೀವೋ ಜೀವಸ್ಥ ಜೀವನಮ್

ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಮಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವೇ ಆದ ಬಲಿಷ್ಠ ಜೀವಿಗಳಿಂದಲೂ ನಿರಂತರವೂ ಪಾಯ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಮೀನ, ಏಡಿ ಮುಂತಾದ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮಾನವರು ಬಲೆ ಗಾಳ ಹಾಕಿ, ಹಾಗೂ ಹೋಡಿ, ನೌಕೆ, ತೆಪ್ಪ, ಹರಗೋಲ, ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತಂದು, ಕೊಂದು, ತಿಂದು ಹಾಕುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾದ ಮಾನವರಿಗಾಗಿ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಂದಿ, ಕೋಣ, ಕೋಳಿ, ಆಡು, ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಮೂಳೆ ತೊಗಲುಗಳನ್ನೂ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಉಗುರು, ತೊಗಲು, ಬಾಲ, ಮೂಳೆ, ಹಲ್ಲು, ಕೋಡು, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಆನೆ, ಚಿಗರೆ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಮೃಗ, ಹಸು, ಕಾಡುಕೋಣ, ರೇಶ್ಮೆಹುಳು, ಪುನಗಿನ ಬೆಕ್ಕು, ಹಂದಿ, ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಖಗಮೃಗ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷ, ವನಸ್ಪತಿ, ತರಕಾರಿ, ಸಸ್ಯ, ಬೆಳೆ, ಪೈರು, ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು, ತೊಪ್ಪಲು-ಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿತ್ಯ ವಿನಾಶವು ನಡೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳು, ಹುಳು ಹುಪ್ಪಡಿಗಳು ಹದ್ದು, ಕಾಗೆ, ಕಪ್ಪೆ, ಗುಬ್ಬಿ - ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಾನವರ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಡೆದಾಟ, ತುಳಿದಾಟಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಯುವ ಸಣ್ಣ ಜೀವಿಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ. ಮಳೆಯಾದರೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಹುಳ ಹುಪ್ಪಡಿಗಳ ನಾಶ. ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದರೂ ನಾಶ. ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೆ ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳ ನಾಶ. ಹೀಗೆ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಸಾವು, ನೋವು, ಹೊಡೆತ, ಬಡೆತ, ಉಪವಾಸ, ವನವಾಸಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖದ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುವ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸುಖಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ. ಅನುಭವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. ಯುಕ್ತಿಬಾಹಿರ.

ಮಾನವನಿಗೆ ಭಗವಂತನು ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವುದರಿಂದ ಸುಖ? ಯಾವುದರಿಂದ ದುಃಖ? ಎನ್ನುವ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ದುಃಖವ್ವನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾಗುವ ಇಂದ್ರಿಯ ಪಾಟವವನ್ನು, ದೇಹಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕರುಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸುಖ ದುಃಖ ವಿವೇಕವನ್ನೂ, ದುಃಖ ತಪ್ಪಿಸಿ ಸುಖಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದವನೇ ದೇವರು. ನೀಡಿದವನೂ ದೇವರೇ. ಆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪ, ಅಸ್ಥಿರ, ಕ್ಷುದ್ರಲೌಕಿಕ ವಿಷಯ ಸಾಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸದೇ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಕೊಡುವ ಆ ದೇವನ ಸೇವೆಗೈದು ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ, ಹಿಂದಿನ ಋಷಿಮುನಿ ಗಳೂ ದಾನ ಧರ್ಮ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದು,

ಅಂಥ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರಲು ನಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಿಂದ ಈಗ ನಮಗೆ ತುಸು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿದರೂ ಮುಂದೆ ನಿರಂತರ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತ.

ಅಸತ್ಯ-ಅಪಥ್ಯ

ನೀನು ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ ಆಡಂಬರದ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕಿ ಈಗ ರುಕ್ಷ ತರ್ಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿ. ನೀನು ಹೇಳುವದು ಅವಿವೇಕದ ದಾರಿ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಆ ವಚನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಸಿವೆಯಷ್ಟು ಕೂಡ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗುಂಜಿ ತೂಕದಷ್ಟೂ ತಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತು ನಿನ್ನ ದುಸ್ತರ್ಕದ ನಿರ್ಮೂಲವಾದ ನಾಸ್ತಿಕವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು.

ದುರ್ಜನ ಸಹವಾಸ, ಆತ್ಮನಾಶ

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪಂಡಿತರು, ಮಹಾತ್ಮರು, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರು, ತಪಸ್ವಿಗಳು, ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಆದ ಮಹಾಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಬಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ದುಷ್ಟರ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಹವಾಸ, ಸಹಭೋಜನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಅನರ್ಥವೇ ಉಂಟಾಗುವದು. ದುಷ್ಟರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಯು ಹ್ರಾಸವಾಗುವದು.

''ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಹೀಯತೇ ಪುಂಸಾಂ ನೀಚೈಃ ಸಹ ಸಮಾಗಮಾತ್ ।
ಮಧ್ಯಸ್ಥೈ ರ್ಮಧ್ಯತಾಂ ಯಾತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾಂ ಯಾತಿ ಚೋತ್ತಮೈಃ ॥

ಅಧಮ ಮಾನವರ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿದರೆ ಬುದ್ಧಿಯು ನಾಶವಾಗುವುದು. ಮಧ್ಯಮ ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾಗಿರುವದು. ಉತ್ತಮರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡುವ ಅಥವಾ ಮಾತಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ. ವೇದ, ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತ ವಚನ ಇವು ಮೂರನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ನೀನು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ನಾಸ್ತಿಕನಾದ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಮನ್ನಿಸಬೇಕು? ನಿನ್ನಂಥ ದೇವದ್ರೋಹಿ, ಧರ್ಮದ್ವೇಷಿ, ವೇದನಿಂದಕರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವದು ಕೂಡ ಮಹಾಪಾಪ.''

ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಂದಭದ್ರನು ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನೇರವಾಗಿ ಭಟ್ಟಾದಿತ್ಯನ ಪರಮ ಪಾವನವಾದ ಬಹೂದಕ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದನು.

ನಾರದ:- ಅನಂತರ ಪರಮ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ನಂದಭದ್ರನು ಬಹೂದಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲೇಶ್ವರ. ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನ ನಿತ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನ. ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದವನು ಆ ಕಪಿಲೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ. ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿದ. ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಎದುರು

ಮೈ ಬಾಗಿ ನಿಂತ. ವಿಕೃತವಾದ ಈ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಹೃದಯವು ದುಃಖಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನವಾದರೆ ಅವನನ್ನೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಅವನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದ. ಭಗವಂತನ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಹಾಕುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ''ಭಗವಾನ್! ನೀನು ಶುದ್ಧ ಪರಿಪೂರ್ಣ. ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ? ಅಂದ ಬಳಿಕ ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಮಾನವಾದುದನ್ನೇ ಏಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಎಲ್ಲ ಚೇತನರನ್ನೂ ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳಿಂದ ರಹಿತರಾದ ವೀತರಾಗ ಪೂತಾತ್ಮರನ್ನಾಗಿಯೇ ಏಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಿಲ್ಲ? ನೀನು ಶುದ್ಧ, ನಿರ್ದುಷ್ಟ, ಆದರೆ ನೀನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಜಗತ್ತು ಮಾತ್ರ ಅಶುದ್ಧ, ಅಪದ್ಧ, ಅಪ್ರಮಾಣಿಕ, ದುಷ್ಟ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಆಗಿದೆ. ಈ ವೈಪರೀತ್ಯವೇಕೆ? ನೀನು ದೋಷ ದೂರ, ಗುಣಗಳ ಗಣಿ, ನಿರ್ವೈರ, ಸಮದರ್ಶಿ, ಆದರೆ, ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವೈರ ದ್ವೇಷ, ಭಾವನಾಪೂರ್ಣರೂ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ನಿರ್ದುಃಖಿ ಆದರೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾದುಃಖ. ನೀನು ದೋಷರಹಿತ. ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ದೋಷಸಹಿತ. ಇದು ಹೀಗೇಕೆ? ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿನ್ನಂತೆ ನಿರ್ದುಷ್ಟರನ್ನೂ ಸದ್ಗುಣ ಪರಿಪುಷ್ಟರನ್ನೂ ಆನಂದಪೂರ್ಣರನ್ನೂ ಆಗಿ ಏಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಿಲ್ಲ? ಕ್ಷೇಮಂಕರನಾದ ಶಂಕರ! ನಿನ್ನ ಈ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ನಾನು ಚಕಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಅನ್ನ ನೀರು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶಕ್ಕೆ ಕೂಡುವೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆದ ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಪೂರ್ಣತೆ, ಕುಂದುಕೊರತೆ, ವೈಷಮ್ಯ ಏಕೆ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಮೃತ್ಯು ಬರುವವರೆಗೂ ಇರುತ್ತೇನೆ.''

ಹೀಗೆ ನಂದಭದ್ರನು ಶಿವಲಿಂಗದ ಎದುರು ಬದ್ಧಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲನ್ನೇ ಹಾಕಿದ್ದ. ಮೂರು ದಿನ ಹೀಗೆ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿದವು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಅರುಣ ಉದಿಸಿದ. ನಂದಭದ್ರನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದನು. ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು ಅವನ ರೂಢಿ. ಅಂದೂ ಅದರಂತೆ ಎದ್ದ. ಬಹೂದಕದ ಸುಂದರ ತಟಾಕಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಏಳು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕ. ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಮುಂಗುರುಳು, ಸುಂದರ ಶರೀರ, ಆದರೆ ಮಾಡುವುದು ಏನು! ಆ ಹುಡುಗನ ಮೈ ತುಂಬ ತೊನ್ನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಮೂರ್ಛೆ. ಎಚ್ಚರಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಮೈತುಂಬ ಉರಿ ಸಂಕಟ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ಹುಡುಗನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ತನ್ನ ದುಃಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ನಂದಭದ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಬಾಲಕ:- ''ಭದ್ರಪುರುಷನೆ ! ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿವೆ. ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿವೆ, ಆದರೂ ನೀನು ದುಃಖಿತನಂತೆ ಕಾಣುವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?'' ಆ ಬಾಲಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಭದ್ರನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನ ವಾಯಿತು. ನನ್ನ ದುಃಖದ ಆಳವನ್ನು ಅರಿತು ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಆ ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನು ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ತನ್ನ ದುಃಖದ ಕಾರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಕೂಡವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದೇ ಮೇಲು ಎನಿಸಿದೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಅವನಿಗೆ